

RUGĂCIUNEA, SCRIPTURA ȘI LITURGHIA ÎN VIAȚA PREOTULUI

† DANIL

Episcop-loctiitor al Daciei Felix

Cele trei perechi de câte două aripi ale serafimilor din vedenia sfântului proroc Isaia din templu, cu două acoperindu-și fețele, cu două acoperindu-și picioarele și cu două zburând spre tronul Dumnezeirii Celei ce S-a arătat (Isaia 6, 1-7), ar putea preînchipui cele trei părți duhovnicești ale temei noastre teologice și arhieresti: „Rugăciunea, Scriptura și Liturgia în viața preotului.” Prin rugăciunea lui personală, de dimineață, de zi și de seară, prin rugăciunea „Doamne Iisuse...” și prin conștiința atotprezenței lui Dumnezeu și conștiința celui dintâi dintre păcătoși, întemeiată pe smerenie și dragoste, preotul umblă cu Dumnezeu precum Enoh, se roagă răstignit în rugăciune precum Moise pe munte, adeseori prin șiroaie de lacrimi precum Ana, mama lui Samuel, la ușa cortului de la Șilo și precum psalmistul David; îmbrăcat în sacul umilinței și prăbușit în cenușa nevredniciei, precum prorocul Daniel în Babilon. Prin rugăciune preotul urcă pe Tabor și coboară în Ghetsimani, cutremurându-și sufletul, precum locul de rugăciune al primilor creștini din Ierusalim și închisoarea lăuntrică, precum temnița Sfinților Apostoli Pavel și Sila din Filipi. Preotul este prietenul vameșului smerit din templu și practicantul stăruitor al rugăciunii acestuia: „Dumnezeule, fii milostiv mie, păcătosului!” (Luca 18, 13). Rugăciunea personală este rugă aprins în sufletul preotului, stâlp de foc în conștiința lui și car de foc în inima lui, toate acestea în lumina, flacăra și nimbul limbii de foc a Sfântului Duh de la Rusaliile hirotoniei lui într-un preot. Rugăciunea personală a preotului este cădelnița de aur (Apocalipsă 8, 3) în care se aprinde și arde neîncetat această tămâie binemiroitoare a convorbirii lui lăuntrice cu Dumnezeu, acasă, în biserică, în parohie și oriunde în lume.

Dar rugăciunea preotului este hrănită cu mana cuvântului lui Dumnezeu și este adăpată cu apa cea vie a harului Sfintei Scripturi, de la stânca de Horeb a citirii stăruitoare și de la fântâna lui Iacob a cugetării neîncetate la cuvintele Revelației, conform îndemnului Mântuitorului Iisus Hristos: „Cercetați Scripturile, pentru că socotiți că în ele aveți viață veșnică” (Ioan 5, 39). Prin citirea Sfințelor Scripturi, pregătindu-și predica și hrănindu-și sufletul, preotul urcă tainic și își găsește loc mistic pe Muntele Fericirilor, contemplând fulgerile și auzind tunetele de pe Sinai, fiind străbătut de adierea blândă și liniștită a Duhului Sfânt de la Horeb și fiind purtat de mână în grădina de Eden a Pildelor, Minunilor și Învățăturilor evanghelice ale Mântuitorului Hristos. Prin citirea stăruitoare a

Sfințelor Scripturi și prin înțelegerea și tâlcuirea lor, în duhul Sfinților Părinți, preotul se face fiu al patriarhilor, ucenic al profeților și martor și contemporan al Sfinților Evangheliști și al Sfinților Apostoli, ucenicii și urmașii direcți ai Mântuitorului. Dacă Cartea acesta a Legii Revelației dumnezeiești nu se va pogori de pe buzele preotului, cum îi spune Dumnezeu lui Iosua și se va călăuzi după ea „ziua și noaptea” (Iosua 1, 8), atunci preotul va avea izbândă în căile sale pastorale; va avea „cuvânt cu putere multă” în predicile și cuvântările sale și va păși cu spor pe drumul spre Emaus al preoției sale, alături de Hristos Cel Înviat, nevăzut și necunoscut și de Luca și Cleopa, de-a dreapta și de-a stânga sa. Sfânta Scriptură stă în viața preotului sub semnul cuvintelor Sfântului Ioan Gură de Aur: „Citirea Scripturilor – deschiderea cerurilor!” și al imperativului occidental scolastic: „Lege Biblia; Relege Biblia, Repeta Biblia!” adică: citește Biblia,

recitește Biblia și reia citirea Biblii. Citirea Sfințelor Scripturi constituie filonul de aur al predicii, înțelepciunii și inspirației preotului. Precum arhiereul Hilchia de pe vremea regelui Iosia, care a redescoperit Cartea Legii pierdută în templul sfânt (IV Regii 22, 8-11), tot așa și fiecare preot în parohia sa – și arhiereu în Eparhia sa – se cuvine să redescopere mereu și mereu cuvântul Revelației dumnezeiești din Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție, scoțându-l de sub obrocul uitării și al nepăsării și punându-l în sfeșnicul cunoștinței de Dumnezeu din biserică și mintea credincioșilor, ca să lumineze tuturor din casa parohiei sale încredințate (cf. Matei 5, 15), pentru că „Aceasta este viața veșnică: Să Te cunoască pe Tine, singurul Dumnezeu adevărat și pe Iisus Hristos pe Care L-ai trimis” (Ioan 17, 3).

Citirea Sfintei Scripturi de către preot constituie pâinea și carnea pe care corbii Sfântului proroc Ilie i-o aduc dimineața și seara acestuia la prâul Cherit al casei parohiale din fața Iordanului (III Regi 17, 2-7), în vremea secetei duhovnicești și a foametei și setei de pe pământ, de auzire a cuvintelor Domnului (Amos 8, 11). Citirea Sfințelor Scripturi de către preot nu are asemănare mai potrivită decât cu icoana adunării manei celei trimise din cer pentru poporul lui Israel (Exod 16, 11-22), ca prefigurare a cuvântului lui Dumnezeu și preînchipuire a „Pâinii celei vii” euharistice, care se coboară din cer de la Dumnezeu și dă lumii viață (Ioan 6, 32-58). În fiecare zi Dumnezeu pogoară pe paginile inspirate ale Sfințelor Scripturi mana cea cerească a harului cuvântului Său dumnezeiesc, pe care noi nu trebuie decât să o adunăm în vasul cel de aur al sufletului nostru, prin citiri stăruitoare, după cum și Rut aduna spice în urma secerătorilor din țarina lui Booz.

Sfânta și dumnezeiasca Liturghie este adevăratul scop, sens și rost al hirotoniei preotului și al vieții lui duhovnicești, pastorale și misionare. Dacă rugăciunea și Scriptura au același rol și rost atât în viața mireanului, dar mai ales a preotului, Liturghia însă, săvârșită în Duminici și Sărbători, „cu frică de Dumnezeu, cu credință și cu dragoste”, îl identifică pe preot cu preoția. Dacă rugăciunea îl urcă pe preot pe Tabor, iar Scriptura îl suie pe preot pe Muntele Fericitilor, Liturghia este aceea care îl rânduiește pe preot la Cina cea de Taină, pe Golgota lângă crucea Domnului și în Dimineața Învierii la mormânt și

în toate ceasurile de Arătare, de la vecernia Emausului și utrenia Tiberiadei, până în Joia Înălțării la Cer și Duminica Epiclezei Cincizecimii sau Pogorării Duhului Sfânt de la Rusalii. Mai înainte de Liturghie, Hristos îi spală picioarele preotului, care la rândul lui își va pleca capul pe pieptul Domnului. La Liturghie, în Liturghie și prin Liturghie preotul aude și ascultă uimit, atât Marea Cuvântare de la Cină, cât și Rugăciunea Arhierească a Mântuitorului. La Liturghie preotul este cuminecat și cuminecă, precum Apostolii la Cina cea de Taină și după Cincizecime. La Liturghie preotul este cuminecat precum Avraam de către Melchisedec, icoană a lui Hristos și cuminecă pe credincioși, precum Melchisedec pe Avraam. La Liturghie preotul este cuminecat precum Isaia de către unul

dintre serafimi și cuminecă la rândul lui precum serafimul din vedenie. La Liturghie, fiind mlădiță roditoare din Hristos – „Viața cea adevărată” (Ioan 15, 1), preotul predică Evangelia lui Hristos inspirat „din cele cinci pridvoare” evanghelice: Matei, Marcu, Luca, Ioan și din evanghelia vieții lui personale (căci viața preotului este a cincea evanghelie în parohie!). La Liturghie preotul este prezent la Betleem prin scoaterea Agnețului și pe Golgota prin străpungerea acestuia cu copia și prin turnarea vinului și a apei în Sfântul Potir, fiind răpit în carul heruvimilor la Chebar cu Iezechiel la Heruvic; cu Isaia în vedenia din templu la Trisaghion și la Pogorârea Duhului Sfânt din „ceasul al treilea” la Epicleză sau Prefacere, pentru ca mai apoi să o laude

pe Maica Domnului la „Axion” împreună cu toate puterile cerești și îngerești. La Liturghie preotul se mișcă fizic și duhovnicește între Proscomidiar și Sfânta Masă, între Vohodul Mic și Vohodul Mare, între Crez și „Tatăl nostru”, între Amvon și Scaunul cel de Sus, între Sfântul Disc și Sfântul Potir, între sfeșnic și cădelniță, între tămâie și „căldura sfinților”, între binecuvântare și Otpust.

Dacă prin cele două aripi ale rugăciunii de serafim preotul zboară și se înalță spre Dumnezeu; dacă prin celelalte două aripi de serafim ale citirii Sfintei Scripturi a Vechiului și a Noului Testament, preotul își acoperă picioarele, din care și-a lepădat mai înainte încălțămintele precum Moise; prin cele două aripi de serafimi la Liturghia celor chemați și a Liturghiei credincioșilor, preotul își acoperă fața, pentru că toți cei din sobor vor vedea fața lui „ca o față de înger”

precum a Sfântului Arhidiacon și Întâului Mucenic Ștefan de la Liturgia Cuvântului și Martiriului său (Faptele Apostolilor 6, 15; 7, 1-60). Atunci preotul va ieși cu pace, întru numele Domnului, binecuvântând prin Cel ce binecuvintează pe cei ce îl binecuvintează.

Dacă la Taina Botezului preotul este prezent la Iordan ca martor al Botezului Domnului; dacă la Taina Cununii preotul este prezent la Nunta din Cana Galileii ca martor la prefacerea apei în vin și dacă prin Taina Spovedaniei preotul este prezent în casa lui Simon Leprosul la acordarea iertării de către Hristos femeii celei păcătoase, care s-a spovedit fără cuvinte, dar cu nesfârșite lacrimi, udând picioarele Domnului și dacă la Taina Sfântului Maslu preotul este prezent la toate vindecările săvârșite în mod minunat de către Mântuitorul Hristos, la Taina Sfintei Euharistii din cadrul Sfintei Liturghii, preotul este prezent și la Întâmpinarea Domnului, împreună cu dreptul Simeon; și la Pogorârea de pe Cruce împreună cu Iosif din Arimateea și cu Nicodim, ca și la învierea lui Lazăr din Betania prin Ectenia și Pomenirea morților. Prin Liturghie se potolește orice furtună de pe Galileea sufletului preotului și din corabia parohiei sale. Prin Liturghie preotul îngenunchiază la picioarele Domnului, ascultând cuvintele Lui, precum Maria sora Martei. Prin Liturghie, având candela aprinsă și haina de nuntă pregătită, preotul își aduce vasul său de alabastru și al parohiei sale, precum Maria de la cina din Betania, la Nunta Fiului de Împărat, intrând cu ramuri de finic în mâini și cântând „Osana! Osana!”, precum în Duminica Floriilor. La Liturghie preotul trăiește Învierea „cea de a treia zi” a Domnului și Înălțarea Lui „peste ceruri” și Șederea cea de-a dreapta Tatălui, dar și Parusia mai înainte de Parusie și Învierea mai înainte de Înviere și Judecata mai înainte de Judecata de Apoi.

Rugăciunea, Scriptura și Liturgia în viața preotului constituie „Calea, Adevărul și Viața” (Ioan 14, 6) autentică a preoției lui. Rugăciunea, Scriptura și Liturgia îl fac pe preot ucenic iubit al lui Hristos, care își pleacă genunchii la rugăciune, sufletul în Scriptură și capul pe pieptul Domnului în Liturghie. Rugăciunea, Scriptura și Liturgia în viața preotului îi deschid acestuia calea și-i orientează drumul pentru el și pentru credincioșii săi, într-o desăvârșită smerenie, sporită umilință și înflăcărată dragoste, spre partea oilor celor de-a dreapta. Rugăciunea, Scriptura și Liturgia, ca piloni esențiali și centrali în viața preotului, îl transpun și îl strămută pe acesta, în Patmosul Teologiei, contemplându-l pe Hristos cel viu în vecii vecilor, în mijlocul celor șapte sfeșnice de aur ale virtuților Rugăciunii, ale roadelor Scripturii și ale harurilor Liturghiei (Apocalipsă 1, 12-18). De aceea, cel din urmă act, gest sau semn liturgic al preotului ortodox al lui Hristos, nu este altul decât acela al celor douăzeci și patru de bătrâni din Apocalipsă, îmbrăcați în veșmânt alb, de la Liturgia cea Cerească și Cosmică

care, căzând înaintea Dumnezeului Treimic, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, se închină Celui ce este viu în vecii vecilor și își aruncă cununile lor de aur înaintea tronului celui veșnic al Rugăciunii, Scripturii și Liturghiei (Apocalipsă 5, 9-11). „Și din tron ieșeau fulgere și glasuri și tunete; și șapte făclii de foc ardeau înaintea Tronului, care sunt cele șapte duhuri ale lui Dumnezeu” (Apocalipsă 4, 5).

Viața preotului – A cincea Evanghelie: Încercând a zugrăvi prin cuvinte alese o smerită icoană a preotului ca învățător al Evangheliei, slujitor al Sfintelor Taine și conducător al credincioșilor spre mântuire, am putea spune că viața preotului înțelegea ca „A cincea Evanghelie”, ar putea fi asemănată simbolic cu a unsprezecea poruncă nedată a Legii; cu a zecea Fericire nerostită sau cu a douăsprezecea Evanghelie a Învierii necitită, pe de-o parte; sau cu a doua carte a Faptelor Apostolilor nescrisă; cu a cinsprezecea Epistolă paulină netrimisă sau cu a opta Epistolă sobornicească neredactată, pe de altă parte. Toate acestea îl fac pe preot ca al cincelea dintre profesii mari; al treisprezecelea dintre profesii mici; al treisprezecelea Apostol ales al lui Hristos, rânduit mai înainte ca al optelea diacon al Bisericii primare. Astfel preotul este la Altar, la Amvon, în Biserică și în parohie, un al doilea Melchisedec, contemporan cu Avraam; un al doilea Aaron, frate al lui Moise; un al doilea preot Zaharia, rânduit la rândul cetii lui spre „ceasul tămâierii” (Luca 1, 9-11); un al doilea Ioan Evanghelistul; un al doilea Apostol Pavel, o a șasea fecioară înțeleaptă și un al doilea drept din Sodoma!

În cea de-A cincea Evanghelie, Bunavestirea e în predica preotului; Betleemul e în sufletul lui; Steaua Nașterii e în conștiința lui; cântarea îngerilor e în inima lui; Întâmpinarea de la Templu e în cotidianul lui; Nazaretul e în copilăria și tinerețea lui; Iordanul e în Aghiasma lui; jertfa lui Abel e în slujba lui; curcubeul lui Noe e în zarea lui; potirul lui Melchisedec e în Euharistia lui; Sinaiul e în trăirea lui; toiagul lui Aaron e în preoția lui; vindecarea lui Neeman Sirianul și a regelui Iezechia e în Maslul lui; Nunta din Cana e în cununia lui; Ierusalimul e în slujirea lui; Marea Galileii e în adâncul lui; Muntele Fericirilor e în cuvintele lui; Taborul e în rugăciunea lui; rugăciunea vameșului e în gândul lui; Betania e în plânsul lui; Duminica Floriilor e în venirea lui la biserică; Săptămâna Patimilor e în pătimirea lui; pilda celor zece fecioare e în Miezooptica lui; Cina cea de Taină e în Liturghia lui; rugăciunea din Ghetsimani e în suspinul lui; Crucea Golgotei e în ființa lui; plânsul lui Petru e în pocăința lui; Învierea Domnului e în credința lui; Emausul e în Vecernia lui; Tiberiada e în Utrenia lui; Săptămâna Luminată e lumina și bucuria lui; Muntele Măslinilor e în prezența lui; Rusaliile sunt în hirotonia lui; Revelația Sfântului Ștefan e în contemplația lui; drumul Damnascului e în convertirea lui neîncetată; Patmosul e în teologia lui; harfa lui David e în cântarea lui; vasul de alabastru e în lacrimile lui; trâmbița de apoi este într-o înviere a lui.

UN AN CU MITROPOLITUL IOAN

Preot conf. dr. NICOLAE MORAR

Scriam în urmă cu un an că vom avea un Mitropolit și nu unul oarecare¹. Știam atunci că, în mediul clerical, Înalțul Ioan se bucură de o percepție excelentă, fiind receptat drept un spirit aplicat asupra realității cotidiene și centrat în jurul valorilor creștine instituțional-tradiționale. Și mai știam că vine la noi un Prelat interesat de promovarea cuvântului evanghelic și de reafirmarea trăirii patristice, într-un timp dominat de agresivitatea deusolată a modernității noastre reflexive.

Iar pentru a înțelege mai bine cine este noul nostru Ierarh, am iscodit, cu atenție sporită, întronizarea de la Miercurea Ciuc a noului Episcop de Covasna, Preasfințitul Părinte Andrei Moldovan (15 februarie 2015). Ce am constatat în urma vizionării ceremoniei de la Miercurea Ciuc?

Am descoperit atunci o conștiința publică așezată în matricea credinței și evlaviei strămoșești, sute de credincioși rugându-se, împreună cu noul Arhiepiscop, în Catedrala Episcopală, iar alte mii, în ciuda cumplutului ger harghitean, prosternându-se Domnului în zăpada înghețată de afară! Cu alte cuvinte, am remarcat un popor al lui Dumnezeu viu, adică implicat în spiritul Bise-

riicii lui Hristos Domnul. Și atunci ne-am zis: *Ce denotă toate acestea?* Iar răspunsul nu putea fi decât acela că, în Episcopia Covasnei, Chiriarhul tocmai plecat de acolo a făcut un real apostolat; a făcut, vegheat fiind de Duhul Sfânt, misiune, adică S-a făcut „tuturor toate”, vorba Sfântului Apostol Pavel (*I Corinteni, 9, 22*). Drept răsplată, Biserica din munți L-a așezat în inima ei, în memoria sa duhovnicească, în acel tezaur în care depozitarii sunt Sfântul Duh, slujitorul Domnului și omul credincios.

Mutându-ne în prezent, afirmăm cu obiectivitate că avem în mijlocul nostru un Prelat racordat la gândul, vreile și faptele Domnului, un nevoitor spre ținuta „bărbatului desăvârșit”, spre vârsta „deplinătății lui Hristos” (*Efeseni, 4, 13*).

Așa se face că, după sosirea Înaltpreasfinției Sale la Timișoara, s-a produs un reviriment la nivelul mentalității eclesiale eparhiale și nu numai. Iar normativul după care se ghidează toate structurile subordonate Chiriarhului este *cumințenia*, virtute de altfel imperios necesară celor dornici de a învăța cum se cuvine să ne poziționăm și să vorbim, în mediul veșniciei noastre, cu Dumnezeu.

Cât despre legătura sa cu credincioșii, e edificatoarea propria-i mărturisire făcută unui ziarist: „...Înalțul Nicolae a păstorit aceste meleaguri timp de 52 de ani, ajunsese o

¹ N. Morar, *Banatul are un nou Mitropolit*, în „Învierea”, nr. 30/2015, p. 16.

adevărată legendă. Ca să vedeți cum s-a stabilit relația dintre mine și foștii săi enoriași, care a avut loc pe nesimțite, rapid și profund, am să vă dau exemplul unei recente duminici la Catedrală, unde am ținut o predică de aproape o oră și unde cineva a avut curiozitatea ciudată să măsoare în cât timp ies eu din sfântul lăcaș, de la altar, până la ușă. Mi-a spus după câteva zile: drumul acela de câteva zeci de metri a durat 40 de minute! «Întârzierea» a constat din strângerea mâinilor, din punerea pe pieptul meu a capetelor celor care plângeau, din mângâierea celor îngenunchați, din atingerea celor care doreau să-mi sărute mâna. Într-un cuvânt, din relația călduroasă dintre vlădică și credincioșii săi. Acestea sunt pentru mine semne că cei ce-L iubesc pe Dumnezeu m-au așteptat și, chiar dacă seamănă puțin a mândrie, unii dintre ei mi-au spus că m-au așteptat de 25 de ani... Deși nu mai vizitasem Timișoara de 40 de ani, de când am fost militar, acești oameni mă știau și mă așteptau. De aceea și cărțile mele sunt căutate. Mi-a apărut recent un volum intitulat «Pe cărarea raiului», o culegere de dialoguri duhovnicești, și editura m-a înștiințat că a ajuns la ediția a treia. Iată: am fost un propovăduitor și un administrator al credinței îngemănate cu tricolorul, iar astăzi sunt un duhovnic, un predicator al cuvântului lui Dumnezeu, într-un loc cu sete de credință. Vreau să țin lumina credinței sus, după cum m-a ajutat Dumnezeu să izbândească toată viața². Iar noi nu putem să facem altceva decât să confirmăm aceste ziceri...

Mai arătăm, în articolul citat la începutul acestor rânduri, că „mediul cultural metropolitan și învățământul teologic, potrivit diferitelor niveluri de exprimare”, așteptau proiecte de durată, capabile să genereze cote înalte de cunoaștere, credință și evlavie³. Și nădejdea noastră se împlinește pe zi ce trece.

La 15 ianuarie 2015, s-a derulat un prim moment cultural de acest fel. Înaltpreasfinția Sa, Părintele Ioan, a fost invitat de Academia Română la „Ziua Culturii Naționale”, sărbătorite la Timișoara. În fața publicului prezent, ierarhul bănățean a prezentat comunicarea: „Cultura – Candela neamului”. Filtrând mesajul, din conținutul lui se detașează o remarcă profundă: „Identitatea națională se păstrează prin cultură”. Dar iată câteva dintre glosele Părintelui Mitropolit: „Astăzi, cultura română este supusă efectului globalizării și, în loc să fie în progres, mai mult asimilează curente și idei din exterior. Am putea afirma că avem de-a face cu o agresiune culturală externă care, nu întotdeauna, este și de calitate și nu promovează idei de o înaltă ținută morală. (...) Dacă nu vom reactiva izvoarele culturii românești, riscăm să devenim doar o populație care trăiește într-o regiune din sud-estul Europei. Marile bătălii nu s-au dat pe câmpurile de luptă, ci

2 I. L. Popescu, *ÎPS IOAN SELEJAN – „În fiecare sat, în fiecare localitate din Harghita și Covasna, am lăsat un tricolor românesc”*, în „Formula AS”, nr. 1154/2015 <http://www.formula-as.ro/2015/1154/spectator-38/ips-ioan-selejan-in-fiecare-sat-in-fiecare-localitate-din-harghita-si-covasna-am-lasat-un-tricolor-romanesc-18807>

3 N. Morar, *Banatul...*

în conștiința unui om și a unei națiuni. (...) Cultura română nu este un adaos la cultura universală, ci este parte integrantă, păstrând în ea marile adevăruri: de unde am venit și spre ce spații siderale ne îndreptăm. (...) Toți cei ce astăzi suntem chemați la lucrarea minții neamului, avem sacra datorie de a face tot ce ne stă în putință ca o picătură din sudoarea minții noastre s-o punem în candela culturii, ca aceasta să rămână întru dăinuirea neamului nostru românesc⁴.

Și tot în crugul anului 2015 a conferențiat în fața studenților teologi și a unei impresionante asistențe, cu ocazia sărbătorii Sfinților Trei Ierarhi, despre viziunea celor trei mari Dascăli ai creștinătății referitoare la misiunea Bisericii în lume. Iar în vara anului trecut (28 mai 2015) a cuvântat, la invitația Academiei Române, în cadrul simpozionului: „Academicienii bănățeni (I)” despre „IPS Mitropolitul Dr. Nicolae Corneanu, cărturarul umanist, membru de onoare al Academiei Române”. Iată un scurt pasaj din textul Înaltpreasfinției Sale: „Fiind iubitor de carte, om de școală și cercetător pasionat al spiritualității creștine încă din tinerețe, mitropolitul Nicolae a acordat atenție specială pregătirii viitorilor slujitori ai altarului în Seminarul Teologic din Caransebeș și la Institutul Teologic universitar din Sibiu, iar după 1990 la Facultatea de Teologie și la secția de Teologie din cadrul Liceului pedagogic din Timișoara, înființarea celor două datorându-se și ostenețelor sale. (...) Ar fi, de asemenea, foarte multe de spus despre lăcașurile de cult ridicate, renovate, binecuvântate, târnosite (sfințite cu moaște), despre celelalte așezăminte bisericesti, școlare, social-filantropice, eparhiale și mănăstirești ctitorite sub înțeleapta și părintească sa arhipăstorie, dar mai ales despre dragostea și dăruirea arătată față de credincioșii care i-au solicitat ajutorul material, financiar și moral. Doar cei mai apropiați colaboratori ai regretatului mitropolit știu că acesta trimitea bani, prin mandat poștal, credincioșilor nevoiași din eparhie și din toată țara și atunci când epuiza salariul se împrumuta la «Casa de Ajutor a Clerului» pentru a putea săvârși pilduitoare fapte de filantropie creștină⁵.”

La acestea adăugăm faptul că, odată cu instalarea Înaltpreasfințitului Ioan Selejan ca Mitropolit al Banatului, învățământul teologic local înregistrează un important reviriment. În mai puțin de un an, *Teologia* timișoreană a organizat manifestări cu o bună vizibilitate științifică. Astfel, între 24-25 aprilie 2015 s-a desfășurat simpozionul internațional: „Ontologie și Teologie”, iar între 15-16 mai a avut loc simpozionul național, cu genericul: „Dimensiunea pastoral-misionară în opera Sfântului Ioan Gură de Aur”. Acestea au fost urmate de un al treilea simpozion internațional (13-14 noiembrie 2015), consacrat celor „Două decenii de învățământ teologic universitar la Timișoara”, toate mani-

4 † Ioan, Mitropolitul Banatului, *Cultura – Candela neamului*, în „Altarul Banatului”, nr. 1-3/2015, p. 13-15.

5 Idem, *IPS Mitropolitul Dr. Nicolae Corneanu, cărturarul umanist, membru de onoare al Academiei Române*, în „Altarul Banatului”, nr. 7-9/2015, p. 8-9.

festărilor desfășurându-se cu binecuvântarea, participarea și moderarea dezbaterilor de către Părintele Mitropolit Ioan⁶.

Mai avem în Arhiepiscopul nostru un priceput restaurator, dar și un constructor de proiecte. Iar cum Mitropolia Banatului e o platformă generoasă în acest sens, de la venirea Sa la Timișoara au fost vizitate și revizitate toate bisericile aflate în proces de construcție și restaurare, precum și așezămintele sociale, prinse în caruselul finalizării constructive. Pe lângă faptul că îmbărbătează preoții și credincioșii din parohiile cu șantiere în lucru, acordă și o susținere financiară considerabilă acestor proiecte eclesiale. La aceste remarci adăugăm că, în cursul anului 2015, la intervenția Înaltpreasfințitului Ioan, specializării de Teologie Ortodoxă i-a fost alocat un imobil pentru desfășurarea în condiții optime a procesului didactic, clădire ce se află în plin proces de amenajare și dotare cu logistica aferentă studiilor teologice.

Și mai avem, în Părintele Ioan, o conștiință vigilentă și implicată în eradicarea întristărilor, deznădejdelor, spaimelelor, dramelor și, mai ales, tragediilor lumii noastre, atinsă de stihialitate. Astfel, într-o clădire destinată serviciilor medicale și abandonată de mai mulți ani, situată pe *Calea Torontalului* din Timișoara, în urma demersurilor Sale urmează să se construiască „Institutul Regional de Oncologie”, banii fiind deja cuprinși în proiectul de buget pe acest an⁷.

Arhiepiscopul nostru nu a fost ferit de critici în anul care s-a scurs. Cu ocazia aniversării a 165 de ani de la înființarea „Camerei de Comerț Industrie și Agricultură Timiș” (CCIAT), 25 de ani de la reluarea activității și 10 ani de la deschiderea „Centrului Regional de Afaceri Timișoara” (CRAFT) (6 martie 2015), Înaltpreasfinția Sa a participat, în calitate de invitat, la evenimentul omagial. Totodată, a rostit o alegorie, vorbind despre „predictibilitate minimă internă” și despre „predictibilitatea externă” în mediul de afaceri, îndemnând întreprinzătorii la o atitudine etică, în care să primeze respectul față de celălalt și nu calomnia sau, și mai grav, denunțul. Cheia evanghelică: „cine are urechi de auzit să audă” (*Matei, 13, 9*) a fost ignorată de mulți dintre „hermeneuții” alocuțiunii, iar de aici și până la degradingolada semiotică ce a urmat nu a fost decât un pas...⁸

6 <http://mitropolia-banatului.ro/simpozion-international-de-teologie-la-timisoara/http://mitropolia-banatului.ro/simpozion-national-de-teologie-in-arhiepiscopia-timisoarei/http://mitropolia-banatului.ro/simpozion-aniversar-dedicat-invata-mantului-teologic-timisorean/>

7 L. Iedu, *Ce personaj surpriză se află în spatele viitorului Institut Oncologic de pe Calea Torontalului din Timișoara? Ne dă cea mai buna veste*, în „Opinia Timișoarei”, 12 noiembrie, 2015 <http://www.opiniatimisoarei.ro/ce-personaj-surpriza-se-afla-in-spatele-viitorului-institut-oncologic-de-pe-calea-torontalului-din-timisoara-ne-da-cea-mai-buna-veste/12/11/2015> Idem, *A fost bătut în cuie! Cum va arăta noul Spital Regional de Oncologie de la Timișoara?* în „Opinia Timișoarei”, 30 septembrie, 2015 <http://www.opiniatimisoarei.ro/a-fost-batut-in-cuie-cum-va-arata-noul-spital-regional-de-oncologie-de-la-timisoara/30/09/2015>

8 D. Dancea, *IPS Ioan Selejan, Mitropolitul Banatului, s-a pus cu crucea pe DNA. Spovedania de tip denunț și mesajul halucinant*

La fel s-a întâmplat când Mitropolitul nostru a descins în localitatea Lunga din județul Timiș (22 septembrie 2015), pentru a vizita taberele pentru refugiați, fapt ce a scandalizat o parte a opiniei publice, care a interpretat gestul fie ca o formă de promovare a propriei imagini, fie ca o necunoaștere „de facto” a consecințelor economice, sociale, spirituale și ideologice pe care le implică o astfel de situație. Sugestive rămân însă vorbele Chiriarhului: „Vrem să dăm un mesaj locuitorilor din zonele acestor campusuri de primire a lor «(de la Moravița și Lunga, n.r.)», să-i liniștim că acești oameni care vor veni nu vor locui cu miile în satul lor, ci sunt în tranzit și să putem fi de folos la miez de noapte. Pentru că, pe lângă bărbați puternici, vor fi și biete femei, mame cu copii, iar la miezul nopții e mai greu ca autoritățile să aibă un ceai și o bucată de pâine. Și atunci, am vorbit cu preoții din anumite localități să tragă clopotul și să adune sfânta biserică și toată lumea să meargă să ajute, să dăm dovadă de oameni civilizați, de oameni care ajută pe cineva, pentru că totul va dura zile, nu ani”⁹. Sau: „Majoritatea imigranților sunt tineri, care și-au lăsat părinții în lacrimi în țările lor. Suntem la limitele dintre dramă și tragedie. Ar trebui să facem tot ce este posibil ca Mării Mediterane să nu cumva să i se spună sicriul dintre Africa și Europa. Ar trebui să ne punem în situația acestor refugiați și cred că atunci îi vom judeca altfel”¹⁰.

Și tot în această notă critică a fost desimbolizată Predica de Crăciun (2015) a Părintelui Mitropolit¹¹, care a vorbit credincioșilor din Catedrala Mitropolitană despre „codul familiei din Sfânta Scriptură”, unde se arată explicit că „... Cel ce i-a făcut de la început i-a făcut bărbat și femeie” și că „pentru aceea va lăsa omul pe tatăl său și pe mama sa și se va lipi de femeia sa și vor fi amândoi un trup” (*Matei, 19,4-5*). Iar precizarea Prelatului vine pe fondul proiectului inițiat de „Coaliția pentru Familie”, care solicită, în mod firesc de altfel, ca în legea fundamentală a Statului, Căsătoria să fie definită în termeni creștini: ca uniunea dintre un bărbat și

al Preasfințitului către oamenii de afaceri http://adevarul.ro/locale/timisoara/ips-ioan-selejan-mitropolitul-banatului-s-a-pus-crucea-dna-spovedania-tip-denunt-mesajul-halucinant-preasfintitului-oamenii-afaceri-1_54fc9a73448-e03c0fd5c085d/index.html

9 G. Stanciu, *Mitropolitul Banatului, în taberele pregătite pentru refugiați*, în Press Alert, 22 septembrie, 2015 <http://www.pressalert.ro/2015/09/mitropolitul-banatului-taberele-pregatite-pentru-refugiati-vezi-care-este-principalul-motiv/>

10 E. Ene, *Ipoteză șoc a mitropolitului Banatului. Cum putea preveni ca Marea Mediterană să se transforme în sicriu pentru refugiați*, în „Banatul Meu”, 16 octombrie, 2015 <http://www.banatulmeu.ro/ipoteza-soc-a-mitropolitului-banatului-cum-putea-preveni-ca-marea-mediterana-sa-se-transforme-in-sicriu-pentru-refugiati/>

11***, *Propunere halucinantă făcută chiar la slujba de Crăciun. Mitropolitul Banatului cere schimbarea Constituției* <http://www.antena3.ro/actualitate/biserica-planuieste-sa-schimbe-constitutia-331751.html>

o femeie, dat fiind faptul că tot mai multe state europene recunosc familiile formate din persoane de același sex.

Schimbând registrul ideatic, subliniem că ceea ce ne încântă în mod deosebit e faptul că la Catedrala noastră mitropolitană, ca de altfel și în celelalte biserici din Eparhie, se slujește cu evlavie și bucurie. Se cântă melodios și cu sensibilitate. Se predică cu emoție, cu patos, dar mai ales cu mult har – a se urmări, cu atenție sporită, privirea credincioșilor, pe chipurile cărora strălucește mulțumirea oricărui suflet „hrănit” din darurile Duhului Sfânt.

Știm că Înaltpreasfințitul Ioan s-a perindat prin multe locuri și a întâlnit forme variate ale cântării bisericești (psaltice): în Regat, în Țara Sfântă, în Eparhia din Munți, locul păstoririi de odinioară. Peste tot pe unde a fost s-a adaptat melosului eclesial local, așa cum de altfel o face și de când a sosit la Timișoara. Iar dovada concludentă e prezența Înaltpreasfințitei Sale la strana Catedralei Mitropolitane și a bisericilor de enorie din Eparhie, unde alături de cântăreții sau cântărețul bisericesc aduce preamărire Domnului în melosul bisericesc bănățean. De fapt, Mitropolitul Ioan nu face altceva decât să continue tradiția predecesorului Său, Nicolae Ierahul, care în perioada arhipăstoriei Sale, cunoscând dificultatea cu care se confruntă bisericile din Arhiepiscopia Timișoarei și Caransebeșului privind muzica de strană, a sugerat preoților să introducă glasul 8 ca suport pentru cântarea de la vecernii și utrenii din întregul an bisericesc. De altfel, la Catedrala din Timișoara, ani la rând, stihirile, sti-

hoavnele, troparele, condacele, antifoanele, catavasiile și laudele au fost cântate doar pe glasul 8.

În sfârșit, apreciem iscusita atitudine a Chiriarhului față de disputa ivită pe seama termenilor „slavă” și „mărire” între clericii Eparhiei, utilizând ambele lexeme, cu aceeași dezinvoltură. Și e firesc să fie așa, mai ales că înaintașii noștri s-au luptat – termenul nu este exagerat – pentru a cruța și curăța graiul nostru (românesc) de imixțiuni lingvistice străine veacuri la rând. Prin urmare, de ce să preferăm cuvântul „slavă” în detrimentul noțiunii „mărire”? „Mărire” e un derivat de la adjectivul „mare”, care, potrivit filologilor români consacrați, e... de origine dacă!¹² Iar *Antifoanele I și II*, de la Sfânta Liturghie, ca de altfel și alte texte liturgice, vin și susțin pe deplin o astfel de pledoarie...

Dincolo de toate aceste opinii, considerăm potrivit să încheiem aceste rânduri cu minunata invocație liturgică: „Întâi pomenește, Doamne, pe Înaltpreasfințitul Părintele nostru Ioan, pe care-L dăruiește sfintelor Tale biserici în pace, întreg, cinstit, sănătos, îndelungat în zile, drept învățând cuvântul adevărului Tău!”

12 G. Mihăilă, *Dicționar al limbii române vechi (sfârșitul sec. X – începutul sec. XVI.)* Ed. Enciclopedică Română, București 1974, p. 119; autorul citează pe renumitul specialist bulgar D. Decev. Susținerea (din *Vocabularul reprezentativ al limbilor romanice*, coord. M. Sala, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1988, p. 31) că „mare” este de origine latinească, nu se confirmă, deoarece lat. *mas, maris* semnifică doar: „bărbătesc”; „curajos”. Apud V. Muntean, *Propuneri urmărind perfecționarea ediției din 2012 a liturghierului românesc*, în *Analele Universității de Vest. Seria Teologie*, nr. 18/2012, p. 17-26.

MITROPOLITUL NICOLAE CORNEANU, AȘA CUM L-AM CUNOSCUȚ

Prof. dr. DUMITRU TOMONI

Deși m-am născut într-o familie creștin-ortodoxă, unde copiii erau luați de mână de către părinți și bunici și duși în fiecare duminică la biserică, educația ateistă primită în școală și absolvirea unei facultăți cu pronunțată încărcătură ideologică m-au îndepărtat de biserică.

Reîntoarcerea la practica creștin-ortodoxă s-a produs după prima întâlnire cu regretatul mitropolit Nicolae Corneanu. L-am văzut de la distanță în anii '60, în ultimele clase gimnaziale, cu ocazia unei slujbe arhieresti ținute la biserica din satul Bichigi, fiind impresionat doar de eleganța mitropolitului și strălucirea vestimentației, și bineînțeles de mulțimea mare de oameni veniți din toate satele învecinate pentru a-l vedea și a-l asculta pe Vlădica. Evident, am venit la acea slujbă adus de părinți, dar mânat și de o benefică curiozitate.

Întâlnirea decisivă pentru o relație de suflet ce va dăinui aproape două decenii s-a produs în primăvara anului 1995. Atunci, la insistențele și prin mijlocirea doamnei Doina Hanuțiu, fiica fostului senator Victor Feneșiu, mort în închisorile comuniste, am solicitat o audiență de 10 minute pentru a discuta despre posibilitatea publicării unei cărți despre activitatea „Astrei” în Banat. Audiența a durat aproape o oră și fascinația, mărturisită în diferite ocazii a fost reciprocă. Eu, pentru că aveam în fața mea pentru prima dată un ierarh, dar mai ales un om fermecător, cald, blând și delicat, născut pentru a ajunge păstor de suflete dar și o personalitate culturală, profundă, foarte bine informată și racordată la realitățile cotidiene. Înaltpreasfinția Sa vedea un profesor de istorie relativ tânăr, format în regimul comunist, dar convins și convingător prin argumente că cea mai bună soluție politică după 1990 era revenirea la monarhie și cea mai proastă era opțiunea pentru președintele Iliescu și partidul său. Am considerat această întâlnire ca fiind un moment binecuvântat de Dumnezeu.

După această întâlnire am început colaborarea cu „Altarul Banatului”, unde de-a lungul anilor am publicat mai multe studii și articole de istorie culturală, iar din 1998, la propunerea înaltului ierarh am fost ales în diferite organe de conducere ale Bisericii Ortodoxe din Banat: membru în Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Timișoarei (1998-2014), în Consiliul Eparhial (1998-2010) și în Adunarea Națională Bisericească (2002-2010).

În acest context întâlnirile cu Înaltpreasfințitul Nicolae au venit de la sine, la ședința Consiliului Eparhial, la Adunările Eparhiale, la slujbele arhieresti sau cu ocazia numeroaselor manifestări cultural-istorice, pentru că nimeni nu concepea o manifestare culturală de ținută fără prezența mitropolitului.

Ca tânăr director de liceu m-a impresionat și m-a influențat modul în care înaltul ierarh conducea ședința Consiliului Eparhial. Totul se făcea cu o punctualitate exemplară și după proceduri respectate fără nicio derogare. De multe ori decisivă pentru luarea unei decizii era intervenția mitropolitului, dar, de fiecare dată, ea se făcea cu tact, blândețe și argumente temeinice astfel ca nimeni să nu se simtă ignorat sau lezat. Nu o dată cei prezenți la ședințe erau contrariați de toleranța manifestată de mitropolit în cazul unor abateri disciplinare ale preoților, atât de evidente încât sancțiunea venea de la sine. Invariabil, înaltul ierarh ne solicita înțelegere și răbdare pentru a-i da încă o șansă celui ce greșise. Așa s-a ajuns ca destui preoți indezirabili în alte eparhii să fie acceptați în Eparhia Timișoarei datorită omeniei și bunătății mitropolitului. Din păcate, unii au considerat înțelegerea și toleranța drept slăbiciune și au profitat fără jenă.

Era de neconceput să prezinți în Consiliul Eparhial o problemă argumentată și să nu te bucuri de sprijinul entuziast al mitropolitului. În această logică am fost ajutat, în repetate rânduri, în sprijinirea unor biserici aflate în construcție în special biserica din Povergina, în organizarea unor manifestări culturale sau tipărirea unor studii și cercetări istorice.

Nu pot uita, spre finalul acestei scurte evocări, căldura cu care eram întâmpinat la Patriarhie cu ocazia Adunării Naționale Bisericești. De fiecare dată reprezentanții Eparhiei Timișoarei în înaltul for bisericesc eram întrebați despre modul în care am călătorit, condițiile de cazare și prezența altor ierarhi și chiar patriarhului, iar la sfârșitul ședinței eram invitați în „chilia” din Palatul Administrativ, pusă la dispoziția mitropolitului timp de peste cinci decenii.

În ciuda atacurilor denigratorilor, mult mai numeroși după moarte, sunt convins că odată cu trecerea anilor personalitatea marelui ierarh va căpăta o mai mare prețuire, resimțindu-se golul lăsat prin dispariția unui erudit om al cetății și strălucit slujitor al Bisericii Ortodoxe Române, cu o ținută clericală fără reproș.

VALOROASĂ CARTE

Pr. prof. dr. VASILE MUNTEAN

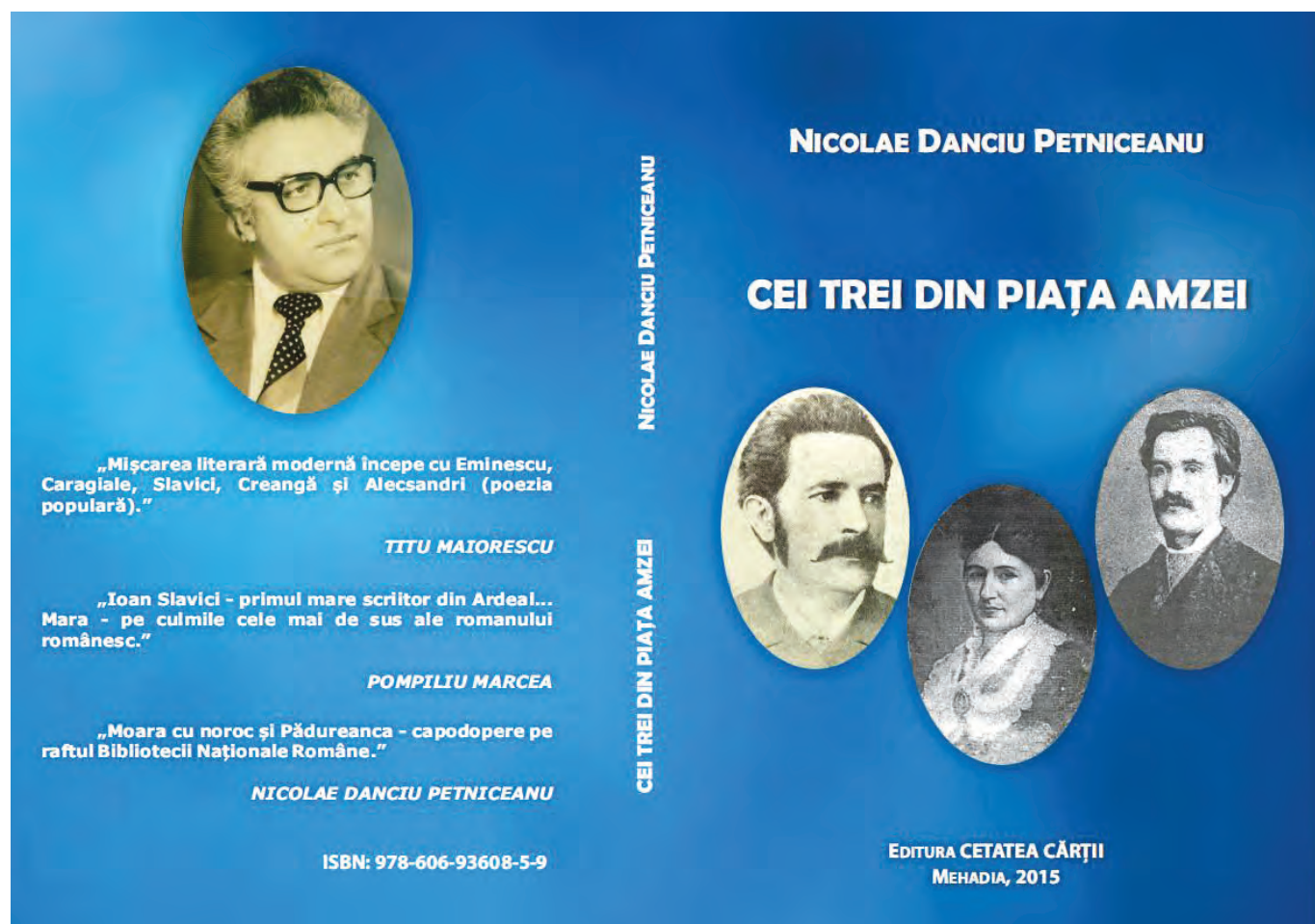
Am primit cu autograf ultimul volum (*last, but not least*) al prolificului scriitor de la Mehadia, Dl Nicolae Danciu Petniceanu, autor a 27 de cărți proprii și colaborator la 8 volume. Dânsul este un stilist deosebit - vorbind de contribuțiile sale în domeniul literar -, dar și un român animat de un lăuminat patriotism, de asemenea un ortodox practicant, considerând Biserica străbună (urmând aprecierea „Poetului nepereche”) *Coloana de lumină a neamului nostru*.

Cartea de față, **Cei trei din Piața Amzei** (apărută în Ed. Cetatea Cărții, Mehadia 2015, 202 p.), este dedicată în primul rând scriitorului Ioan Slavici, la nouă decade de când a trecut la cele veșnice. Cum precizează însuși autorul nostru în prefață, rememorând chipul artizanului, „Marei” a rememorat și chipurile celorlalți doi colocatari din Piața Amzei 6: Ecaterina Slavici și Mihai Eminescu, oferind cititorului de azi până și fapte de viață inedite sau mai puțin cunoscute, de pildă ruperea amicitiei dintre Slavici și Eminescu, ori „supravegherea informativ-operativă a Poetului Național, încă de pe băncile Universității din Viena și

până la eradicarea sa din viața publică”(p.9). Faptul absolut inedit e prezența lui Slavici, a soartei sale și a lui Mihai Eminescu la Lipova, în Banat; legăturile lui Eminescu cu Banatul, din tinerețe, sunt cunoscute lectorului din alte lucrări.

Iată conținutul prezentei cărți ce se va citi cu un interes aparte: Eminescu și Slavici- studenți la Viena, cei doi la Putna, apoi la Iași, la București, în fine la Lipova. În pag. 97-106 sunt publicate mai multe facsimile, după care urmează o bogată bibliografie și patru Anexe, la fel o impresionantă iconografie (pp.149-162). Ultimul capitol, al X-lea, se intitulează: Proză. File dintr-o carte (povestire inspirată din realitate).

Să mai amintim, în încheiere, revista „Icoane bănățene”- fondator și redactor responsabil tot Dl Nicolae Danciu Petniceanu - sau altă minunată revistă de cultură: „Eminescu, Luceafărul românilor de pretutindeni”. Îl felicitau sincer pe talentatul, demnul și harnicul scriitor și îi dorim - de la Dumnezeu - deplină sănătate și noi izbânzi în prodigioasa activitate pusă în slujba valorilor autentice.

PREMIERA UNEI CĂRȚI DE TIP INSTITUȚIE

**ENCICLOPEDIA BANATULUI, VOL. I, LITERATURA, TIMIȘOARA,
EDITURA DAVID PRESS PRINT, 2015, 882 PP.**

Dr. FLORIN-CORNELIU POPOVICI

După cum se știe, termenul de „enciclopedie” își are originea în greaca veche, „en-cyclos-paideia” traducându-se, în limba română, prin „învățătură în cerc, continuă”. Este tocmai ceea ce ne propune volumul I din **Enciclopedia Banatului, Literatura**, carte apărută de curând sub patronajul Academiei Române, filiala Timișoara, rodul muncii asidue a colectivului de cercetători ce aparțin de Institutul de Studii Banatice „Titu Maiorescu”, condus de prof.univ. Crișu Dascălu, CSI, dar și a colaboratorilor „externi.”

Fără discuție, **Enciclopedia Banatului**, un proiect ambițios, elitist, de dimensiuni vaste, care n-ar fi existat fără aportul colectiv al echipei, reprezintă un eveniment cultural de excepție și în același timp un reper, vârful de lance al producțiilor de gen din această parte de țară, în care au apărut de-a lungul timpului, o serie de dicționare de scriitori și de personalități ale vieții cultural-artistice (și nu numai), colecții de medalioane literare, monografii dedicate unor personalități etc., însă niciodată până acum o lucrare-creuzet, cu vocație integratoare, totalizantă, ce netezește calea Timișoarei

spre dobândirea mult râvnitului titlu de Capitală culturală europeană în 2026. De la început frapează ineditul acestei cărți de tip instituție, concentrarea sa pe specificul regional (Banatul), în contextul europeanizării, al dispariției granițelor geografice, dar și identitare.

Există trei motive majore care pledează în favoarea volumului în discuție:

1. este o lucrare necesară în peisajul cultural românesc, ea însăși parte dintr-un proiect de anvergură ce-și propune stimularea unui demers cultural similar în celelalte regiuni istorice ale țării și apoi strângerea

acestora sub auspiciile unui proiect enciclopedic comun, de tip național;

2. apariția lucrării pe suport de hârtie arată că vremea enciclopediilor tipărite nu a trecut, în ciuda expansiunii cărții virtuale, a enciclopediei on-line;

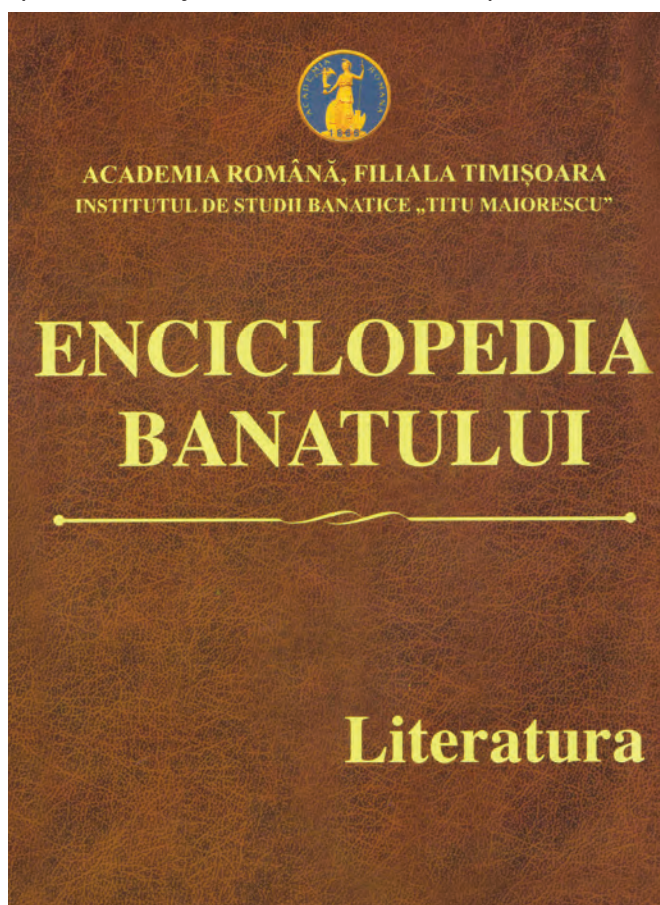
3. cartea este o premieră locală și regională.

Enciclopedia Banatului, expresie a datoriei morale împlinite, mărturie peste generații, cu rol de

„testament” simbolic (de unde obligația de a duce mai departe munca de pionierat a inițiatorilor), reprezintă un fel de „biblie” culturală necanonică și, în același timp, un atestat de mândrie națională, un act de legitimare autentic, o formă de autoidentificare. Confirmare a zicalei că „Banatu-i fruncea”, **Enciclopedia Banatului**, carte de tip oglindă, fără pretenția la emanicipare sau la a se delimita în vreun fel de restul țării, fixează coordonatele culturale ale toposului bănățean, trasează „harta” culturală a provinciei Banat. Rolul ei coagulant este expresia multiculturalității Banatului (atuu și piesă de rezistență), zonă de intersecție și de interferență, de

coexistență pașnică a numeroaselor etnii, manifestare a eclectismului și a unității în diversitate. Enciclopedia de față este „forma” care își propune și reușește să înglobeze „fondul”.

Deși provincie, Banatul nu are o cultură/literatură provincială și nici minoră. Cele peste o mie cinci sute de intrări, extinse pe cele 882 de pagini ale enciclopediei, alcătuiesc zestrea culturală a regiunii: „În principiu, articolele tratează despre personalități, instituții, evenimente, locuri și localități, dar comitetele de coordonare a volumelor se bucură de întreaga libertate

în a adăuga și alte componente ale acestora.” (Crișu Dascălu, **Introducere**, p.8)

Enciclopedia Banatului, carte de vizită onorantă pentru Banat, „vocea” sa distinctă este ilustrarea modului cum uneori cultura reușește să facă istorie. Valoros instrument de lucru, ghid spiritual, carte cu rol mărturisitor, cu vocația monumentalului, carte care se ambiționează să țină pasul cu vremurile și care nu are pretenția că și-a epuizat (re)sursele (de unde și strânsa legătură cu evoluția societății), **Enciclopedia Banatului** aduce cu metamorfozele lui Proteu. Este un proiect cu caracter recuperator, deschis, niciodată terminat, organism viu,

pluricelular care permite glosarea pe marginea acesteia, de unde aspectul de șantier perpetuu, de construct, *eterna disponibilitate a racordării la nou*, la (sur)plusul de informație care merită a fi consemnată.

Act de culegere de informație, de punere laolaltă și apoi în operă (opera omnia), **Enciclopedia Banatului** esențializează, condensează și organizează, e o lucrare cu timp, derulată în timp (proiect demarat în 2009), cronofagă, menită să reziste timpului. Lucrare recomandată tuturor, ce nu trebuie să lipsească din nicio bibliotecă ce se respectă, „Enciclopedia are ca dimensiune temporală două epoci distincte: cea anterioară anului

1919, pentru care se ia în considerare întregul teritoriu al *Banatului istoric*, adică cel cuprins între Dunăre, Mureș și Tisa, și cea ulterioară acestui an, pentru care cercetarea are în vedere Banatul de Nord sau Românesc (excepție făcând, totuși, realitățile care îi privesc pe românii din Banatul de Sud sau Sârbesc).”(idem, p.7)

Carte a purtării de grijă, carte celebratoare, paradoxală (fragmentul ce aspiră la întreg), *flexibilă, de tip acoladă, blazon sau caleidoscop*, construită după rețeta rigorismului științific, **Enciclopedia Banatului**, pe lângă *rolul paideic și popularizator*, manifestă o rară „generozitate” de a (cu)prinde între paginile sale, fiind expresia lui *a fi în și prin cultură*.

BISERICI CREȘTINE DIN CAPADOCIA (II)

Prof. MARIA TCACIUC BRĂTEANU

În secolul I, pe aceste locuri, apostolii au încreștinat foarte multă populație. Se spune că însuși Sfântul Apostol Pavel ar fi încreștinat primii europeni, pe Lidia, în Grecia, venind din ținuturile Cezareei, unde propovăduise învățătura creștină. Tot aici s-a dezvoltat misionarismul ce s-a menținut încă 200 de ani. Sfântul Vasile cel Mare, care a fost Arhiepiscopul Cezareei, cu fratele său, Sfântul Grigore de Nyssa și prietenul lui Grigore de Nazianz (Grigore Teologul) sunt cunoscuți sub numele de Părinții Capadocieni. Ei au ajutat la formarea coloniilor religioase creștine, punând bazele unei vieți monahale în regiune. De asemenea ar fi instituit rugăciunea în grup în primele mănăstiri și primele biserici rupestre și ar fi propovăduit credința creștină, transformând această regiune muntoasă, unică în felul ei, într-un munte al credinței. În secolul al VI-lea Ioan de Capadocia (Ioan Gură de Aur) ar fi devenit Patriarhul Constantinopolului (517-520).

Poposim pentru moment pe platoul ce ne dă posibilitatea de a privi, dincolo de vale, pereții înalți ai stâncilor de culoare alb-rozalie, acolo unde cu multe secole în urmă, au trăit și s-au refugiat multe comunități.

Rețin că invaziile venite dinspre Asia și apoi cele turco-persanilor Seliuks au întrerupt mișcarea religioasă. Acolo unde peretele muntelui coboară până în vale, acolo unde vegetația este mai abundentă, în tonuri diferite de verde, ce contrastează cu muntele albicios, scobit de tăieturi, terase, ochiuri, pe fondul unei dimineți cu soare și cer senin, acolo toate dau întregului peisaj un aspect miraculos.

Sunt prezente și alte grupuri de turiști, vizitatori, ce nu conțin clipă în a fotografia aspectul exterior al locuințelor, grotelor, scărilor, pereților înalți, uneori în ruină ai bisericilor, coloanele din piatră sau intrările joase în chilii, mănăstiri, cât și frumusețea sălbatică, de basm a stâncilor modelate selenar și milenar de fenomenele de eroziune. Ni se spune că în anul 1985 Parcul Național Goreme a intrat în Patrimoniul UNESCO.

Ne continuăm drumul prin complexul monahal și ne oprim la umbra unui copac să ascultăm explicațiile ghidului nostru. Rețin că izolarea Capadociei a determinat ca în acest loc de pustnicie să fie atrași mulți monahi, care, în timp, au format comunități monastice, a căror chilii, capele, biserici săpate în stâncă astăzi le putem vizita. În toată regiunea se estimează că numărul bisericilor rupestre ar fi foarte mare, dar cele mai cunoscute și date în circuit turistic sunt cele din Goreme și Valea Ihlara. Ni se spune că navele lor sunt dreptunghiulare, că multe sunt săpate în formă de cruce, iar pereții lor și ai capetelor sunt acoperiți cu fresce.

Drumul ne poartă spre interiorul parcului. Ne însoțește același peisaj selenar, aceleași forme ciudate alb-gălbui, uneori spre alb rozalii, cu coloane săpate în stâncă, scări, intrări joase, boltite, încăperi întunecoase, urme ale celor care au trăit acolo. Mă îndrept spre locul din apropiere, unde forma ciudată a muntelui alb adăpostește una dintre cele 10 biserici ce fac parte din muzeul în aer liber deschis publicului.

Prima oprire a fost la capela Sfântului Vasile situată pe partea dreaptă, față de intrarea în parcul Goreme. Acolo se află fresca Sfântului Vasile și cea a Preasfintei Fecioare.

De la baza muntelui se ridică zidul Bisericii mălului sau Biserica Elmali, denumire dată după merii de lângă ea. Este săpată în formă de cruce grecească, cu brațe egale. Biserica are 3 nave separate de 3 coloane, 3 abside și cupole, iar iconostasul este ortodox. Sunt prezente fresce care ar fi originale. Una dintre ele îl înfățișează pe Arhanghelul Mihail ce ține un glob în mână.

Vizităm de asemenea Biserica șarpelui - yilanli și Biserica Sf. Onufrie, ce poartă numele după fresca balaurului ucis de către Sfântul Gheorghe. Se spune că Sf. Onufrie ar fi fost un eremit din Egipt. Biserica are formă rectangulară, cu tavan plat. Înăuntru se află un mormânt, iar pe dreapta se găsește o absidă. Fiecare latură a boltii este împodobită cu fresce ce reprezintă sfinți din Capadocia. În fața intrării fresca îl înfățișează pe Iisus ținând Sfânta Scriptură în mâna stângă. De remarcat este și pictura ce îi înfățișează pe Sf. Gheorghe și pe Sf. Elena cu fiul său, Sf. Constantin, ținând crucea. Sf. Onufrie este pictat având păr lung și stând în spatele unui palmier, după el fiind Sf. Toma binecuvântând și Sf. Vasile ținând codexul. Se spune că Sf. Onufrie ar fi trăit în post și rugăciune, că a dus o viață izolată și că timp de 60 de ani ar fi trăit numai cu rădăcini de plante și curmale. Construcția ce datează din secolul al XI-lea este neterminată. Intrarea în biserică se găsește spre nord.

Trei edificii se găsesc „construite” unul lângă altul și sunt legate între ele de masivul de piatră.

Primul edificiu era un depozit (de hrană). Al doilea era bucătărie, unde încă se mai poate vedea un anumit tip de cuptor săpat în piatra moale, care era umplut de locuitori pe jumătate cu jăratec, fără șemineu. Acest tip de cuptor mai este și azi utilizat. Ultimul edificiu era un refector ce putea să adăpostească 40-50 de persoane. Mesele tăiate în rocă sunt încă vizibile, existând și un loc unde se zdrobeau strugurii.

Biserica sandalelor sau carikli este numită așa după amprentele lăsate de urmele sandalelor unui sfânt, aflate sub fresca ce reprezintă înălțarea lui Iisus. Ea datează de la sfârșitul secolului al XII-lea și începutul secolului al XIII-lea.

Aici sunt frescele cu Drumul crucii și ultimele cuvinte ale lui Iisus pe cruce. De asemenea frescele prezintă istoria vieții Mântuitorului nostru -Iisus Hristos de la Nașterea Sa, Învierea lui Lazăr, Schimbarea la Față, Intrarea în Ierusalim, Femeile minorsoșite la mormânt, Înălțarea la cer, ș.a. Privesc tavanul boltit și cele trei abside ale acestei biserici, săpată în formă de cruce, mă emoționez și mă bucur că sunt aici.

Biserica Sf. Barbara datează de la sfârșitul secolului al VIII-lea și are fresce și desene simple pe pereți și bolte.

Biserica Kranklik sau Biserica neagră a fost numită așa și datorită faptului că are un singur ochi de geam, pe unde să intre lumina solară. Acesta este situat în nartexul bisericii. Pe panoul alăturat intrării scrie că ea a fost construită la finele secolului al XI-lea și începutul secolului al XII-lea. Spre sudul construcției se vede că peretele de piatră a fost tăiat pe două etaje. La primul etaj se află o cameră cu peretele sudic împărțit în trei secțiuni, ce sunt despărțite de pilaștrii. Fiecare secțiune are arce oarbe în formă de potcoavă. Tot aici se află trei uși ce permit trecerea spre interiorul muntelui. Trapeza se află orientată spre estul bisericii cu mese și bănci de piatră. La al doilea etaj se află mai multe chilii. Camera dinspre nordul muntelui este împărțită în patru secțiuni acoperite cu cupole și bolți. Biserica are patru coloane și trei abside. În nartexul bisericii se ajunge pe o scară. Pe peretele ce se află la baza nartexului se află frescele ce reprezintă Înălțarea lui Iisus și binecuvântarea Sfinților. De fapt, toate frescele înfățișează scene din Vechiul Testament. Biserica are forma crucii, cu brațele acoperite cu bolți, iar centrul bisericii cu un dom. Frescele sunt colorate în roșu (culoarea predominantă) cu motive geometrice, simboluri militare și animale mitologice. Biserica a fost folosită mult timp ca porumbar. În anul 1950 frescele au ieșit la iveală și s-a constatat că după îndepărtarea

murdăriei porumbarului, culorile au rămas neșterse, fiind ferite de lumina zilei. Frescele foarte bogat decorate au fost restaurate timp de 20 de ani de restauratori francezi, italieni, polonezi și turci, astfel că pictura este ca cea originală.

Biserica Buckle sau Tokali (biserica buclei) datează din secolul al X-lea și are pictura refăcută. Culorile sunt vii și dintre ele predomină albastru, asemănător cu albastru de Voroneț. Se poate numi „o adevărată catedrală” cu coloane unite cu arce și este pe mai multe nivele: Biserica de sus, Biserica de jos, Biserica veche, Biserica nouă. Aici desenele sunt unele sub altele și dispuse pe brâuri.

Privesc peisajul auster, stâncile golașe scobite cu intrări joase, care nu permit decât intrarea unei singure persoane și aceea să fie aplecată probabil tocmai pentru pioșenia de care trebuia să se dea dovadă în acel loc. Pentru numărul mare al bisericilor rupestre și pentru importanța lor religioasă, istorică și culturală, există o preocupare de recondiționare a frescelor, a pereților (chiar și a celor exteriori), care se degradează din cauza măcinării reliefului moale, a infiltrațiilor, a eroziunii. Se spune că numărul bisericilor ar fi de 300-400. Dintre ele amintesc alte câteva: Biserica Sakli sau Biserica Ascunsă, Biserica Sf. Ioan Botezătorul, Biserica Sf. Eustație, Capela Sf. Ecaterina; Biserica Sf. Fecioare Maria sau Kilicar Kusluk, Biserica Durmus Kadir, El-Nazar. Profund impresionată de cele văzute, părăsesc spațiul Parcului Goreme.

Timpul ne obligă să grăbim pasul spre alte locuri, la fel de impresionante.

În drum spre Kaymakli, unde se află unul dintre orașele subterane, îmi atrag atenția casele sărăcăcioase, foste locuințe ale grecilor (unele dintre ele cu ziduri din tuf vulcanic) care au fost părăsite în urma repatrierii acestora în Grecia.

Autocarul ne poartă apoi spre Valea Ihlarei, un loc deosebit pentru implementarea creștinismului. Cobor străduța ce ne duce la punctul de cumpărare a biletelor de intrare pentru canionul Valea Ihlarei lung de 14 km. Suntem însoțiți de un ghid local. Ni se spune că Râul Ihlara sau Melendiz (Potamus sau Kapadukus) a săpat în munte acest canion, ce se întinde între localitatea Ihlara și Selime. Primim primele informații în fața hărții ce ne indică traseul. Vom parcurge primii 3 km și jumătate.

După ce cobor cele aproximativ 150 de scări din lemn și metal, ajung în vale unde aerul este ceva mai rece, dar și mai curat, unde apa cristalină curge printre pietre, unde vegetația specifică de pe lângă apă formează un microclimat plăcut. Pereții muntelui se înalță acum de o parte și alta a râului uneori mai domoli, dar de cele mai multe ori amenințători. Pereți verticali, vârfuri înalte, stânci care stau să cadă dau acestui canion notorietatea legendară, istorică. Cărarea care merge paralel cu valea este destul de îngustă și uneori întreruptă de stânci mari și pe care trebuie să le ocolești sau să treci printre ele. Ni se spune că și aici sunt multe biserici rupestre. Numărul lor ar fi de 100 de biserici bizantine săpate în stâncă. Prima biserică creștină este Biserica Sf. Daniel sau Daniel Pautonassa (secolul IX-XI). Pictura s-a păstrat pe ici, colo. Pe domul bisericii este pictată „Înălțarea” în culori de galben, verde și roșu. Este știut faptul că unele biserici au fost închise, iar altele abia au fost descoperite. Se spune că nu se știe numărul exact al lor, după cum nu se cunoaște nici numărul orașelor subterane, așa încât ținutul Capadociei rămâne în permanență un

teren misterios, plin de surprize și spre care își îndreaptă privirea mulți cercetători și nu numai.

Biserica Șarpelui e o biserică cu acest nume se află și aici, în Valea Ihlarei. Biserica și-a luat numele de la pictura ce reprezintă poveștile celor patru femei atacate și mușcate de șerpi, fiecare pentru păcatele ei (una mușcată de sân pentru că a refuzat să-și alăpteze copilul, alta mușcată de gură pentru că a mințit, alta de ureche pentru că nu era ascultătoare, iar a patra nu se știe din ce cauză, fresca fiind deteriorată). Pe una din bolți este pictat Iisus stând turcește. Se spune că această reprezentare ar fi singura din lume, de acest fel. Fotografiez și remarc găurile din pereții verticali, stâncile enorme care parcă așteaptă un semnal să coboare la vale, fiind în parte desprinse din munte. Se spune că multe din găurile mici pe care le vedem erau adăposturi pentru porumbei, pe care creștinii îi considerau simbolul Duhului Sfânt.

Și aici, ca de altfel în multe alte locuri pe care le-am vizitat și care m-au emoționat, m-au surprins și m-au emoționat. Capadocia îmi rămâne în minte ca un loc magic, unic în lume, un mister, un pământ milenar încărcat de religie, de istorie, de povești, de culturi dispărute, de războaie, dar pentru noi creștinii și de prezența sfinților, ale celor ce au dus la răspândirea învățaturii Mântuitorului nostru, Iisus Hristos.

Acum se vorbește chiar mai mult despre acest ținut, suspectându-se că regiunea Capadociei ar fi străbătută de câmpuri magnetice și că tot aici ar fi fost semnalate obiecte zburătoare neidentificate. Se pot spune multe despre misteriosul ținut, dar un lucru este cert: Capadocia a fost și rămâne unul din leagănele creștinismului.

STÂNCA VIETII

Anul XXII nr. 19 (125)

SUPLIMENT AL REVISTEI „ÎNVIEREA“ EDITAT DE ASOCIAȚIA „OASTEA DOMNULUI“

Ianuarie 2016

MĂRTURII DESPRE OASTEA DOMNULUI *

(continuare din numărul trecut)

TRAIAN DORZ

Gândul acestui Sfat Frățesc pe țară plutea deasupra noastră, a tuturor celor ce aveam pe inimă povara acestei mari nevoi ce trebuia împlinită cât mai curând. Dar pregătirea pentru ținerea acestui sfat, precum și alegerea timpului și a locului unde să se țină, au trebuit bine făcute, date fiind împrejurările deosebit de grele prin care treceam.

Următorii noștri ne prigoneau și ne urmăreau cu toată asprimea, din cetate în cetate. Eu, personal, aveam atunci aproape săptămânal percheziții, anchete, cercetări de tot felul și din partea tuturor celor puși să ne supravegheze și hărțuiască. Și la fel era majoritatea fraților lucrători.

Prima dată s-a propus ziua de 25 septembrie 1976 și a fost ales și locul în casa unui frate care făcea atunci de pază la un teren de pădure și pășune din raza localității Poiana Brașov. Era o casă retrasă într-o pădure de brazi și un loc liniștit și potrivit. Fratele care stătea acolo era atunci un suflet bun, simplu și smerit, atașat Domnului și fraților. Și familia lui era la fel. Dar pregătirile ce trebuia făcute și, mai ales, înștiințarea fraților care trebuia să ia parte au întârziat prea mult.

La această consfătuire trebuia să participe neapărat și Moldoveanu de la Sibiu și

Tudose de la Galați. Trebuia neapărat să fie puși în fața Frățietății, ca să-și precizeze clar, o dată și pe totdeauna, ce atitudine înțeleg să ia. Dacă renunță la învățăturile și acțiunile lor, atunci să rămână între noi. Dacă nu renunță, atunci să fie cel puțin cinstiți și să plece. Mai urma să vină și Pop Alexandru, să fie întrebat și să-și precizeze și el clar atitudinea.

În urmă s-a fixat seara de 7 noiembrie 1976. Locul a rămas același. La data aceasta am plecat și eu, împreună cu încă doi frați de la Beiuș și cu alții doi de la Vulcană-Pandele – Dâmbovița.

Am ajuns la casa de la Poiana Brașov în seara de 7 noiembrie 1976, așa după cum se hotărâse. Am mai aflat acolo încă vreo douăzeci de frați lucrători din diferite părți ale țării, sosiți înaintea noastră. După noi, au mai ajuns și alții, așa că ne-am adunat în total vreo treizeci și cinci de frați.

Moldoveanu și Tudose însă, deși înștiințați în repetate rânduri și chemați insistent, n-au venit...

Totuși, adunarea a început cu cei treizeci și cinci de frați prezenți, fără unii dintre cei chemați care lipseau. Erau, în schimb, alții, pe care noi nu-i invitaseam, dar care până la urmă s-au dovedit a fi iscoade, trimiși să ne pândescă și să ne vândă. Pe la ceasul nouă

seara, ne-am aplecat pe genunchi și, cu o rugăciune fierbinte, am mulțumit Domnului pentru prilejul acesta și l-am chemat stăruitor, cu lacrimi, pe Domnul Iisus în mijlocul nostru, cu lumina și călăuzirea Duhului Sfânt. Așa cum ne rugasem acum treizeci și opt de ani sub mesteacănul din Aleea Filosofilor, nr. 18, lângă părintele nostru Iosif cu cei cinci sute de frați de atunci.

Îl simțeam și acum pe profetul Domnului și înaintașul nostru îngenuncheat și el împreună cu noi, ca atunci. Pentru că tot la o răscruce mare eram și de data asta. Și tot într-o luptă grea ne găseam. Și tot pentru luarea unei hotărâri la fel de însemnate ne adunaserăm.

Ne-am așezat apoi cu toții pe niște scaune în lungul pereților și prin mijlocul casei, în jurul unei mese lungi, de la fereastră până la ușă. M-am ridicat în mijlocul fraților, având în mână «Ecoul» din 12 septembrie 1937, cu toată relatarea întâmplărilor și a hotărârilor de atunci. Și mai aveam încă alte două documente scrise la mașină. Unul semnat în original de către Părintele Iosif și de către noi, cei de la redacție, librărie și tipografie, de la Anul Nou 1938. Iar altul tot semnat în original de către toți frații din adunarea Oastei Domnului din Sibiu. Prin amândouă adeveream încă o dată Mitropoliei atașamentul nostru total, atât față de Biserică și față de învățătura ei, cât și de scopul Oastei Domnului și de cauza părintelui nostru Iosif Trifa. După cum o făcuseră toți frații delegați la Sfatul Central din 12 septembrie, prin Moțiunea înaintată Mitropoliei, atunci. Aceste două documente originale erau o mărturie în plus față de cele scrise pe larg în «Ecoul» și petrecute atunci. Ele întăreau adevărul prin semnăturile în original, atât a adunării Oastei din Sibiu, cât și a noastră, a celor de la Centrul de Editură al ei.

Le-am adus și le-am arătat fraților prezenți și, prin ei, tuturor fraților din țară trei mari adevăruri și anume:

1. Noi nu suntem începătorii acestei sfinte Lucrări, ci suntem numai continuatorii ei. Nu noi am primit inspirația Oastei de la Duhul Sfânt și nu noi am făcut munca începutului ei, ci alții au avut de la Dumnezeu lumina, chemarea și călăuzirea cum să facă această Lucrare după voia și planul lui Dumnezeu. Ei așa au făcut-o. Noi doar am intrat în lucrul lor, după cum spunea Mântuitorul la Ioan 4, 37-38, căci și în privința aceasta este adevărată zicerea: unul seamănă, iar altul seceră. Eu – zice Domnul – v-am trimis pe voi să secerăți acolo unde nu voi v-ați ostenit. Alții s-au ostenit, iar voi ați intrat în osteneala lor. Prin urmare, noi suntem urmașii acelor care au început această Lucrare. Am intrat în lucrarea lor unii mai de mult, alții mai de curând. Deci dacă noi suntem schimbul doi ori schimbul trei, luând în primire lucrul început de ei, se cuvenea să privim cu toată cutremurătoarea conștiință a răspunderii noastre datorită de a continua exact în același fel munca lor. Pe temelia slăvită a lui Iisus cel Răstignit, întocmai precum au început și au lucrat ei până în clipa când noi am venit, iar ei s-au dus...

2. Ca niște zidari conștiincioși, noi, urmând zidirea la care am fost chemați, trebuie să preluăm de la ei același dreptar de învățătură sănătoasă care a fost lăsat Părintelui Iosif de către marii săi înaintași: Sfinții Apostoli și Sfinții Părinți. Dreptarul acesta l-au folosit ei, având toată grija să nu se abată cu zidirea nici la stânga, nici la dreapta. Având toată grija să se alinieze ei înșiși și să alinieze și pe alții cât mai frumos și cât mai desăvârșit, după linia acestui sănătos Dreptar. Nouă ne este acum și nespun mai ușor, dar și nespun mai greu decât lor, din cauza lipsei de ascultare a unora dinăuntru. Și din cauza marilor împotriviri ale altora din afară. Dar și răspunderea noastră este cu atât mai mare, cu cât Lucrarea pe care ne-au lăsat-o ei era mai frumoasă și mai curată, atât în număr, cât și în roade, decât cea pe care ne pregătim noi să o lăsăm celor care vin după noi.

3. Pentru a ne orienta acum bine în viitor, avem nevoie neapărat să stăm aici și să privim bine în trecut. Să luăm pildă și lumină de la felul cum au gândit și au lucrat ei, spre a nu abate nici noi cu nimic Lucrarea Domnului de la drumul și scopul pe care i le-a vrut și le-a poruncit Domnul Iisus de la începutul ei. Și nici să nu clădim noi cumva deasupra lor un alt material și în alt fel decât cum au făcut ei. Căci Domnul le-a poruncit lor AȘA să facă, după cum au făcut. Și ei ne-au spus nouă și ne-au lăsat ca și noi tot AȘA să facem. Să luăm deci foarte bine seama la aceste adevăruri acum când noi suntem chemați să ne precizăm atitudinea clară și definitivă față de învățăturile străine care s-au amestecat atât de negativ și de păgubitor în Lucrarea Oastei Domnului și în desfășurarea muncii rânduite de Hristos nouă pentru salvarea Poporului nostru și învierea Bisericii noastre.

De aceea, iată, am ales aici aceste trei documente pe care am să vi le înfățișez, fiindcă cea mai mare parte dintre frații care sunt acum de față aici sunt mai tineri și, poate, nici nu le cunosc. Totuși sunt aici și câțiva frați în vârstă, dintre cei care au fost prezenți și ei atât la Consfătuirea din 12 septembrie 1937, cât și la legământul frățesc de la mormântul Părintelui Iosif din 12-16 februarie 1938. Aceștia trebuie să-și aducă bine aminte de cele petrecute atunci și pot adevăra acum prin viu grai, aici, în fața tuturor, toate cele pe care vi le înfățișez și vi le citesc din aceste documente. După ce am să vă citesc aceste documente, pentru ca să luăm încă o dată cunoștință cu toții de adevărurile cuprinse în ele și să ni le punem pe conștiința noastră fiecare dintre noi cu tot simțul cutremurător al răspunderii față de împlinirea lor întocmai, eu am să vă fac, personal, aici, înaintea tuturor, declarația mea solemnă și legământul atitudinii mele față de adevărul acesta. Iar după mine, va trebui și frațiiile voastre, fiecare la rând, așa după cum stați așezați pe aceste scaune, să luați cuvântul pentru a vă arăta personal – aici, înaintea Domnului Dumnezeului nostru Care este de față, precum și în fața Lucrării Oastei

Domnului care este reprezentată prin frații adunați pentru această consfătuire și să precizați clar care vă este încredințarea și atitudinea de astăzi și de viitor. Și cum înțelegeți să lucrați și să fiți, atât față de respectarea acestor învățături, cât și față de cei care le încalcă sau le schimbă, din mijlocul nostru sau din afara noastră.

Trebuie să fim cinstiți față de Dumnezeu, față de Adevăr și față de Frățietatea Oastei, care este a Domnului Iisus Hristos, înaintea Căruia avem să mergem în curând fiecare dintre noi cu ceea ce am lucrat. Și ca să ne primim răsplata fiecare dintre noi după cum am lucrat, fiindcă este scris: „Căci toți trebuie să ne înfățișăm înaintea scaunului de judecată al lui Hristos, pentru ca fiecare dintre noi să-și primească răsplata după binele sau răul pe care-l va fi făcut când trăia în trup” (II Cor. 5, 10).

După ce am spus acestea, am început să citesc în fața tuturor fraților prezenți toate cele scrise în cele trei documente pe care le adusesem, și anume:

1. Darea de seamă despre convocarea și decurgerea Consfătuirii din 12 septembrie 1937, după cum s-a publicat ea în foaia «Ecol» de atunci și cum am relatat-o pe larg și în primul dintre aceste adevăruri.

2. Documentul original semnat de către Părintele Iosif și de către noi, tot personalul de atunci al Redacției, Librăriei și Tipografiei Oastei Domnului, document prin care mai repetam pe scurt cele cuprinse în Moțiunea din 12 septembrie 1937 și în care insistam mai categoric pentru rezolvarea pașnică a conflictului dintre Mitropolie și Oaste.

3. Documentul original, semnat de către toți membrii Oastei Domnului de la adunarea de atunci din Sibiu. Și în acel document se precizau tot aceleași adevăruri, însă ele erau afirmate de grupul ostașilor sibieni într-un fel mai categoric și mai insistent... (Aici trebuie să fac o paranteză pentru o precizare: Am înălțat atunci în fața tuturor delegaților prezenți aceste clare și categorice documente, ca o dovadă puternică a adevărurilor pe care le susțineam. Toți cei de față le au văzut și au putut să le citească, spre a se convinge definitiv și total de adevărul lor. Regret din toată inima că acum, după mulți ani, când scriu aceste lucruri aici, nu mai am aceste două documente în original, pentru a le reproduce aici cuvânt cu cuvânt și nume cu nume. În împrejurările grele care au urmat îndată după Consfătuirea noastră de la Poiana Brașov, ele mi-au dispărut fără să știu cum. Poate le-am pierdut, poate mi-au fost sustrate, poate s-au rătăcit pe undeva și mai este un strop de speranță de a fi regăsite cândva... nu știu. Dacă se vor afla vreodată, ele vor putea confirma cele ce am spus aici. Dacă nu se vor mai găsi, ele vor confirma odată și mai puternic de pe masa Judecătorului Ceresc, atunci în Ziua când toate acestea vor mai fi reluate, atât pentru cei ce le-au crezut și trăit, cât și împotriva celor ce le-au lepădat.) După această precizare, revin la continuarea celor petrecute

în 7 noiembrie la consfătuirea noastră pentru precizarea celui de al treilea adevăr, zicând: Aceste documente ale adevărurilor din 12 septembrie 1937, ca și de la mormântul părintelui, au avut fiecare dintre ele un scop clar și au conținut un dreptar însemnat.

Am stăruit asupra acestora destul – dar consfătuirea noastră de astăzi are scopul să ne facă să înțelegem mai clar acest al treilea adevăr, și anume: că, pentru noi și pentru neamul nostru, mântuirea nu poate veni prin lucrări străine și din afara țării și a Bisericii noastre. Ci numai dinăuntrul acestora. Și anume, prin Lucrea această a Oastei Domnului, prin înnoirea biblică și morală pe care o aduce și o propovăduiește Oastea.

Prin felul cum a pornit și prin felul cum a lucrat până acum această Lucrare duhovnicească, s-a adevărit a fi unica și puternica lucrare de mântuire trimisă nouăși dintre noi. Dacă până la apariția Oastei Domnului au mai fost în mijlocul poporului nostru și alte lucrări de chemare duhovnicească, ele s-au dovedit a NU fi potrivite nici pentru structura noastră sufletească și nici pentru învățătura noastră dreaptă. De aceea nici n-au avut prea mult succes între ai noștri. Ele erau potrivite pentru străini și ei le-au propagat printre noi.

Acum – o dată ce Dumnezeu S-a îndurat să dea poporului nostru și Bisericii noastre această Lucrare nespun mai bună, mai curată, mai evanghelică și mai potrivită pentru noi – de ce unii dintre frații noștri își vând acest bun sfânt și superior pentru niște îndemnuri și învățături străine strecurate între noi de aceleași duhuri literiste care strecuraseră prima dezbinare? Acestea nu ne mai împing în prăpastia oficializării din care scăpasem în 12 septembrie 1937, ci în prăpastia astalaltă, a sectarizării, care este acum o ispită nouă și pentru care încă nu am fost pregătiți îndeajuns ca s-o putem înfrunta, dar care este și mai primejdioasă decât prima.

Lucrea Oastei este a Domnului și ea trebuie să rămână o unealtă bună și curată numai în mâna Duhului Sfânt, și să nu ajungă în mâna altor duhuri. Nici a duhului oficialist, dar nici a duhului sectarist. Nici habotnici și superstițioși clericaliști, dar nici habotnici și superstițioși sectariști.

Noi nu trebuie să avem o cruce fără Hristos, dar nici un Hristos fără cruce. Dacă Hristos cel Viu ne-a scăpat din formalismul cel numai de nume, tot El să ne scape și de numele cel formalist.

Priviți bine la viața celor ce vor să ne despartă de credința noastră și veți vedea nespun mai puține roade bune și mai multe rele decât între frații noștri. Dar lauda pentru crezurile lor și hulele pentru credința noastră i-au înșelat pe mulți dintre noi. E adevărat că oficialitățile Bisericii noastre și ale poporului nostru ne prigonesc acum, pentru că se pare că nu este nimeni acolo care să privească problema noastră și Lucrea Oastei prin

prisma intereselor Neamului și ale Credinței. Însă aceasta nu trebuie să ne facă pe noi nici să ne părăsim credința noastră, nici să ne rupem de neamul nostru. Întâi, pentru că acesta este rostul pentru care ne-a ales și ne-a chemat Dumnezeu. Iar al doilea, pentru că așa este scris că trebuie să suferim în lumea aceasta pentru împlinirea datoriei noastre față de Dumnezeu și față de semenii noștri. Cum au luptat Sfinții Apostoli? Cum au luptat Sfinții Părinți? Cum ne-au învățat și ne-au arătat Părintele Iosif și primii noștri frați din schimbul lui sfânt? Oare nu în felul acesta? Atunci de ce nu vedem limpede și de ce nu mergem drept?

Consfătuirea aceasta trebuie să precizeze acest adevăr și anume: atitudinea noastră față de grupările și crezurile străine, care în ultimul timp au dat și dau multe atacuri pentru dezbinarea adunărilor noastre și de atragere a unor frați ai noștri la ei. Nu urâm pe nimeni! Nu batjocorim credința nimănui. Nu dezbinăm adunările lor și nu vrem să le corupem nici un suflet. Respectăm fiecare dreptul la credința pe care și-o alege. Dar nu mai îngăduim nimănui să se amestece în adunările noastre. Nu mai dăm cuvânt nici unui străin la nici o adunare a Oastei, nici nu îngăduim nici unui frate de al nostru să meargă la ei. Cei ce s-au dus au împrumutat multe rătăcirii de la ei și, venind, au dezbinat cu ele multe suflete de frați. Toți cei care au făcut până acum aceste greșeli să nu le mai facă, ci să se îndrepte pe calea sănătoasă. Iar cu cei ce nu vor să se îndrepte de bunăvoie, să rupem orice legătură, după cuvântul Sfințelor Scripturi (Tit 1, 10-11 și 3, 10-11 etc.).

Când am terminat de spus aceste lucruri, am încheiat zicând: Fraților, cu mâna dreaptă pe conștiința mea, pe care m-am străduit să mi-o păstrez curată înaintea Mântuitorului și Judecătorului meu Isus Hristos și înaintea Lucrării Oastei Lui, față de învățătura și de credința pe care am primit-o din cea dintâi clipă a intrării mele în această sfântă Lucrare a lui Dumnezeu, cu mâna deci pe conștiința mea – vă declar aici solemn că întocmai așa învăț și cred și acum.

Și semnez aceste adevăruri de credință întocmai cum le-am crezut și le-am semnat în 8 iunie 1930, Ziua Rusaliilor intrării mele în Oastea Domnului. Și întocmai cum le-am crezut și le-am semnat în 12 septembrie 1937, împreună cu Părintele Iosif și cu cei peste cinci sute de frați care erau acolo, dintre care unii trăiesc și azi.

Și întocmai cum le-am semnat cu lacrimile legământului meu din 12-16 februarie 1938, lângă sicriul sfântului profet de la care le-am învățat. Și tot așa vă declar și acum că voi crede și voi învăța în această sfântă Lucrare până la moartea mea. Dar și că voi rupe-o cu toți acei dintre voi care se alipesc de învățături sectare.

Acum așteptăm cuvântul și declarația fiecăruia dintre frațiile voastre, începând cu fratele care este acolo, primul de pe scaunul de la intrare, și jur-împrejur, până la cel din urmă. Toată noaptea aceasta avem destul timp ca să ascultăm în liniște declarația fiecăruia.

Mai declar aici încă o dată că, dacă cineva dintre frați va avea o altfel de atitudine față de Lucrarea Oastei Domnului, arătându-se împotriva învățăturii și a credinței pe care am primit-o de la început, eu unul, după cuvintele Sfințelor Scripturi, voi rupe orice legătură cu el, acum și pe totdeauna, fiindcă este poruncit de Hristos: și cine nu ascultă nici de frați și nici de Biserică să-ți fie ție ca un păgân și vameș (Mt. 18, 17). După întâia și a doua muștrare, depărtează-te de dezbinător (Tit 3, 10). Nici să nu-l primești în casă, nici să-i zici bun-venit, ca să nu te faci părtaș păcatelor lui (II In. 10-11). Și vă îndemn și pe frațiile voastre să faceți acum și hotărât acest lucru. Acesta este adevărul de astăzi! Altfel vom fi vinovați și de trecutul, și de viitorul Oastei. Amin. Slăvit să fie Domnul!

Pe rând, au început să se ridice frații și să-și declare fiecare încredințarea sa, aceeași frumoasă și curată încredințare cum și-o exprimaseră și înainte cu aproape patruzeci de ani înaintașii noștri binecuvântați. Înnoindu-și fiecare legământul și hotărârea sa de a ține întocmai până la moarte adevărul credinței și al învățăturii de la început, ne schimbate și nepărăsite. ... Se lumina de ziuă când au terminat de vorbit toți frații. Trebuia să încheiem, pentru a pleca la trenuri. Am zis atunci: Fraților, înainte de despărțirea noastră, dacă suntem cu toții de aceeași părere, veniți să luăm aici o hotărâre cel puțin asupra a trei puncte mai însemnate din învățătura noastră pe care încă mai sunt unii dintre frați care nu le îndeplinesc, și anume:

1. Cel puțin o dată sau de două ori pe an, frații și surorile să meargă pentru mărturisire și împărtășire la biserică, în cele două posturi: al Nașterii și al Învierii Domnului.

2. Niciodată și nicăieri să nu se țină adunările Oastei în timpul Sfintei Liturghii, ci atunci cu toții să fim la biserică. În timpul bisericii noi toți trebuie să fim adunați la biserică, și nu în altă parte.

3. De fiecare dată, rugăciunile noastre personale, familiale sau din adunări să se înceapă cu „Tatăl Nostru”, rugăciunea Domnului și Mântuitorului nostru Isus Hristos, pe care El Însuși a spus-o și a poruncit-o apostolilor și urmașilor Săi. Iar rugăciunea aceasta să se înceapă totdeauna tot cu cuvintele Domnului Isus: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh”, făcându-se semnul Sfintei Cruci. Încheierea se va face tot așa, spunându-se: „Că a Ta este Împărăția și puterea și slava, a Tatălui și a Fiului și a Sfântului Duh, acum și pururea și în vecii vecilor. Amin”.

Ce dureros este pentru unii dintre noi că acum, după atâția zeci de ani de credință, noi trebuie să-i învățăm pe aceștia, ca pe niște copii, aceste adevăruri începătoare ale credinței noastre. În ce tristă sărăcie și decădere sufletească au ajuns acești frați nefericiți! Vor trebui siliți, ca să-și revină în fire cum se cuvine și, trezindu-se, să se desprindă din cursele vrăjmașelor duhuri și învățături în care au fost prinși.

Să pornim foarte hotărâți la asta, începând chiar de astăzi, peste tot unde mai sunt astfel de stări, pentru a se alunga de peste tot aceste lucruri străine, strecurate printre noi. Cu răbdare, cu dragoste și cu rugăciune. Duhul Sfânt ne va ajuta. Dar trebuie să fim hotărâți și stăruitori.

Toți cei prezenți s-au declarat de acord, iar unii au spus că trebuie să se facă semnul Crucii de către toți frații și la începutul vorbirii în adunări. Chiar și de către copii când spun poezii. Totul să se înceapă și să se termine în chip solemn și evlavios: „În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh“. Aceste mari cuvinte dau de la început o sfântă putere și creează o stare de înaltă inspirație și solemnitate, atât celui ce vorbește, cât și celor ce ascultă. Și aceasta este starea din care trebuie ca noi să vorbim și să ascultăm sfintele cuvinte ale lui Dumnezeu.

Ne-am aplecat din nou genunchii pentru rugăciunea de mulțumire... Așteptam ca unul din frații cei mai în vârstă și mai respectați din mijlocul nostru să fie lăsat să înalțe Domnului rugăciunea noastră de despărțire. ...

În dimineața zilei a treia după această consfătuire, terminată în felul cum am descris-o, m-am pomenit cu o mașină la poartă și cu doi inși care, fără prea multă vorbă, m-au luat de mână și m-au scos afară, arătându-mi ușa mașinii: – Urcă și mergi cu noi! Șapte ceasuri în ziua aceea și apoi alte șapte zile la rând a trebuit să răspund la trei anchetatori, dintre care cel mai mare venise din București, special pentru a ne cerceta îndeaproape sub presiuni și amenințări, pentru adunarea noastră „conspirativă și ilegală“, organizată la Poiana Brașov în noaptea aceea. În mâna anchetatorului venit de la București erau trei hârtii de caiet scrise cu pix roșu din care citea punându-mi întrebări: – Unde sunt documentele pe care le-ai citit acolo? – Unde sunt benzile pe care le-ai înregistrat? – Unde sunt cărțile și foile pe care le-ai avut asupra ta?

Și, de fiecare dată când era nemulțumit de răspuns, îmi arăta până lângă ochi cele trei foi scrise cu pix roșu al căror scris îl cunoșteam bine. Era al unuia dintre cei doi care veniseră nechemați și care stătuseră și ieșiseră împreună. Despre cel de-al treilea am aflat numai mai târziu că nu lucrau împreună... Sărmanii „frați“, ce lucruri grele și neadevărate trebuie să fi scris despre noi, de vreme ce autoritățile se purtau și amenințau atât de greu...

Nu știu însă prin ce întâmplare pe bandă nu se înregistrase nimic, iar documentele nu le-am mai găsit de la plecarea mea de la Poiana Brașov... Dacă aveam ceva din acestea, ușor se putea constata că nu făcusem absolut nici un rău. Nimic din ce ne învinuieră frații vânzători... Se înțelege ce am suferit, neavând cele cerute. Ce percheziție a urmat acasă și cum mi s-a luat tot ce mi s-a găsit privitor la Oastea Domnului: cărți, caiete, benzi, fotografii. Și nimic nu mi s-a mai dat nici de data asta înapoi, cum nu mi se dăduse nici celelalte, de alte dați... Și tot cam așa ca mine au mai pățit și alți

mulți frați dintre cei ce fuseseră atunci acolo și pe care vânzătorul îi scrisese cu numele în denunțul său.

Așa s-a încheiat „Sfatul Frățesc“ de la treizeci și opt de ani după 12 septembrie 1937. Așa s-a încheiat frumosul gând pe care îl aveam, de a arăta încă o dată fraților adevărul Oastei Domnului care nu trebuie să primească și să aibă în ea nimic străin de Evanghelie, de neamul nostru și de Biserica noastră. Nimic din învățăturile lucrurilor străine de sufletul și de credința noastră și a străbunilor noștri. Frumosul gând de a ne strânge inimile și gândurile tuturor lângă vatra caldă și dulce a ceea ce este al nostru, curat și sfânt, dăruit de la Dumnezeu și rămas de la părinții noștri a trebuit din nou plătit din greu.

Ce adevăr minunat era acesta! Ce specific minunat are Oastea prin acest adevăr! Ce lucrare curată și sfântă, atât prin învățătura, cât și prin scopul ei profund evanghelic și profund uman românesc este această Mișcare a Oastei Domnului!

Nimic străin de interesul lui Hristos și nimic străin de interesul Neamului și al Bisericii nu este în ea. Nimic politic, care să dezbine în partide pe fiii acestui neam. Nimic confesionalist, care să tulbure unitatea Bisericii. Nimic lumesc, care să întineze conștiințele. Nimic materialist, care să ațâțe ura și poftele. Nimic interesat, care să-i învrăjbească pe oameni. Ci totul numai dăruire curată și jertfitoare, cu dragoste și lacrimi pentru nobilul scop al mântuirii fiilor acestui Neam. Pentru înduhovnicirea fiilor acestei Biserici. Pentru înstăpânirea reală și frumoasă a voii și mântuirii lui Dumnezeu peste hotarele și peste inimile acestei țări. Pentru că numai înnobilați de aceste transformări evanghelice, noi, ca Neam și ca Biserică, vom putea deveni cu adevărat un Popor demn, o Biserică vie, o Familie fericită.

Încă o dată: dacă salvarea acestui neam din corupție și alcoolism și a acestei Biserici din decădere morală și din rătăcirii de la credință nu va veni de la Hristos prin Oastea Domnului, atunci să fie sigur oricine că nu va mai veni niciodată și de nicăieri!

Tată Ceresc, iartă-le lor, că n-au știut ce fac; sau poate că n-au știut ce fac. Iar nouă – tuturor celor care, cu inima curată și cu sufletul întristat, am înfruntat încă o primejdie din afară pentru a ne vindeca o rană dinăuntru – ajută-ne să putem răbda tot ce va veni asupra noastră și pentru acest gând bun pe care am dorit să-l împlinim. Pentru păstrarea curată a Lucrării Oastei Tale și pentru salvarea fraților noștri ispitiți.

Te rugăm, veghează Tu Însuși, Doamne Duhule Sfinte, asupra viei pe care a sădit-o Dreapta Ta. Nimicește puterea duhurilor care luptă împotriva ei dinlăuntru și a duhurilor potrivnice din afară. Întărește-i și-i înmulțește pe slujitorii Tăi buni din ea, dar înlătură-i cum știi Tu pe cei răi care nu pot nici să se îndrepte, nici să plece. Amin.

* Fragment din volumul **Zile și adevăruri istorice**

De la noi la mănăstire

De la noi la mănăstire,
Este-o cale de uimire.
Și te duce-n propășire,
Spre o altfel de gândire.

Că tot ce-a fost frumos și sfânt,
Ți se așterne-n suflet și în gând.
Că îți vine dor de rugăciune,
De crezi atunci că uiți de tine.

Când se aude glas de toacă,
Toți la rugăciune pleacă.
Spre casa Domnului se-ndreaptă,
Și n-ar uita-o niciodată.

Iar dangătul de clopot când se aude,
Vin creștini și te întrebi de unde.
Ne cheamă el cu sunetul duios,
Spre amintirea jertfei lui Hristos.
Ca în orice zi și oriunde ne aflăm,
De rugăciune în veci să nu uităm.

Mi-ar fi sufletul pustiu,
Dacă aici nu pot să fiu.

Că însetat de rugăciune sunt,
Ca niciodată de când sunt pe pământ.
Și mulțumind și rugând pe Dumnezeu,
Să pătrundă-n trupul meu,
Tot ce-i bun și nu ce-i rău.

Și parcă cineva acolo îți șoptește,
Că lacrima din ochi vorbește.
Fii bun și blând și iubitor,
Cum a fost Blândul Păstor.

De păstorit a păstorit
Și-a Lui turmă și-a iubit.
Și dintr-însa unul a ieșit
Că L-a dat spre pățimit.
Pentru noi și-a noastră mântuire,
Fie în veci a Sa iubire.

PETRU IOSIF TOMA

O, Doamne, ai venit

Privind spre cerul înstelat,
Tăcut și gânditor,
Spre micul iubitor.

La vremea împlinirilor,
Spusele proorocilor.
Cum Preacurata-n iesle stând,
Născut-a, iată Domnul Sfânt.

Cum lumea rea, atunci și-acuma este,
Irod cel rău primea de veste.
Căci Rege nou se naște acum,
Și trimise oastea sa pe drum.

Să omoare pruncii toți,
Printre ei și pe Hristos.
Dar cum în proorocie scrie,

Pe Acesta nu-L găsiră.

Într-o iesle a nimănu,
La marginea satului.
Pruncul Sfânt cum scrie-n carte,
Primea daruri însemnate.

A magilor închinare,
Și-a îngerilor cântare.
Păstorașii fluierau,
Vitele îl încălzeau.

A venit Iisus în lume,
Să aducă bucurie.
Bindecuvântare multă,
Tot poporul să-l aducă.

IOAN CREȚU

Sfânta bisericuță din deal

Urcând pe dealul cel cu vie,
Ce mărginește orașul pe o parte.
Pe un loc de taină cu temelie,
Se înalță o bisericuță sfântă, aparte.

Istoria locului e cunoscută local,
De ani și ani de zile pe dealul de la vie.
Reper la orizont, pe drept punct cardinal,
Trezind atâtor generații nostalgie.

Lăcașul cel nou spre cer cutează,
Prin sfânta cruce din turnul ei.
Dinspre oraș, privită se așează,
În ierarhia orașului cu mult temeii.

Creștini pioși în suflete și închinare,
Se adună cu credință, vin mereu.
Prin rugă să-i mulțumească pentru înălțare,
Tatălui ceresc, binecuvântând pe Dumnezeu!

Ec. GRIGORIE ION

Pentru părintele Ioan Negruțiu

De cuvintele Sfântului Apostol Pavel
aducându-mi aminte,
Când evreilor le-a scris aceste cuvinte,
Pe mai marii voștri să nu-i uitați
Pilda vieții lor s-o urmați,
Să vă aduceți aminte de ei mereu
Căci v-au învățat cuvântul lui Dumnezeu.
Unul dintre aceștia care s-au ostenit,
Și-n Sfânta Mănăstire Timișeni a trăit,
Este și părintele Negruțiu Ioan
Care în anul 2015,
100 de ani au trecut
De când s-a născut,
Și 12 ani s-au încheiat
De când la Domnul s-a mutat.
Niciodată să nu fie uitat
Și mereu comemorat.
Dumnezeu să-l odihnească
În împărăția Sa cerească.

Protosinghel MIHAIL DUMA

O rază

Se zice că acolo
fiecare primește în dar
o rază
s-o stăpânească
sănătos și senin,
până la sfârșitul
veacurilor.

Nu-i așa că-i grozav
să ai raza ta
de lumină ?
Nu-i așa că ai face orice
s-o păstrezi în splendoare
mereu ?

Eu, unul, aș îngriji-o
cu dragoste mare,
i-aș tot cânta, i-aș tot spune povești
și-aș adormi-o în leagăn

fără s-o acopăr
vreodată.
Și, mai ales,
aș mângâia-o
cu mâinile luminoase ...

Din când în când
ar veni la mine Timpul
și ne-am bucura împreună ...
de priveliștea ei...

Ei da, el i-ar face daruri bogate,
aur, tămâie și smirnă ...
Iar eu, norocosul,
m-aș înfășura fericit
în raza mea de lumină,
până la sfârșitul
veacurilor!

IOAN SEBEȘANUL

PREOTUL ICONOM STAVROFOR MIHAI POP (2 SEPTEMBRIE 1944 - 19 DECEMBRIE 2015)

Protopop MIRCEA SZILAGYI

Sâmbătă, 19 decembrie 2015, preotul pensionar Mihai Pop a trecut la cele veșnice la vârsta de 71 de ani după o perioadă de suferință și boală.

Preotul Mihai Pop s-a născut în Maramureș, satul Hoteni, comuna Ocna Șugatag, într-o familie de buni creștini, din părinții Petru și Ana Pop, fiind cel mai mic dintre cei trei frați. A făcut școala primară în satul natal, absolvind ulterior ciclul gimnazial la Brebu.

S-a înscris la Seminarul Teologic de la Cluj pe care l-a absolvit cu rezultate deosebit de bune în 1963. După seminar s-a înscris la Institutul Teologic de Grad Universitar din Sibiu pe care l-a absolvit în anul 1972.

Dorind să îmbrățișeze de slujirea preoțească, s-a căsătorit la 20 august 1966 cu tânăra profesoară Melania Lupulescu, cea care i-a fost sprijin, sfetnic și mângâiere întreaga viață. Vrednicul de pomenire mitropolit Nicolae Corneanu al Banatului l-a hirotonit la 4 decembrie 1966 preot pe seama parohiei Crivina de Jos, protopopiatul Lugoj. Aici, într-o parohie mică de până în 100 de familii, a avut realizări

deosebite în slujirea pastorală dar și pe tărâm administrativ: a pictat în întregime biserica și a renovat-o complet în exterior, a împrejmuț și îngrijit cimitirul și s-a îngrijit de bunul mers al vieții bisericești. Un moment deosebit pentru viața parohiei a fost vizita părintelui Mitropolit Nicolae Corneanu, prima vizită a unui arhieru în parohia Crivina de Jos, când biserica a fost târnosită cu sfinte moaște.

După 8 ani de slujire în Crivina, a fost transferat în parohia vecină Sacu. Aici părintele Mihai a consolidat parohia și a păstorit-o cu multă dragoste și dăruire. S-a remarcat, din nou, prin realizările gospodărești: a schimbat complet acoperișul bisericii și a renovat-o în totalitate. Realizarea cea mai de seamă a părintelui Mihai în această parohie a fost zidirea din temelii a casei parohiale. În ciud opoziției autorităților comuniste din acele timpuri a construit între anii 1977 - 1982 o casă parohială cu două etaje.

Mitropolitul Nicolae Corneanu l-a sfătuit pe părintele Mihai să se înscrie la concursul pentru ocuparea postului de preot paroh în Timișoara, la parohia Viile Fabric, în urma căruia a fost declarat admis și numit la 13 februarie 1983. A fost o promovare și o dovadă a încrederii pe care ierarhul Banatului a investit-o în părintele Mihai Pop; pentru părintele nostru a fost o chemare la mai multă muncă și jertflenie în condiții deosebit de dificile, cu o parohie dezbinată și cu autorități atee, ostile ideii de consolidare a parohiei.

Cea mai urgentă problemă, dar și cea mai grea, era nevoia stringentă de un nou locaș de cult, mai încăpător, pentru cartierul în plină expansiune și extindere din Calea Lipovei. Vechea biserică, zidită în perioada interbelică de către un alt preot vrednic, Ștefan Șora, nu mai reușea să acopere nevoile pastorale ale numeroșilor credincioși care au venit din toate colțurile țării și s-au stabilit aici.

Autoritățile orașului nu au eliberat autorizația de extindere a bisericii ci au emis, cu ocazia sistematizării străzii care trece prin fața bisericii, o autorizație de mutare clopotniței în anul 1985. Încredințându-se purtării de grijă a lui Dumnezeu părintele Mihai Pop a luat o decizie deosebit de riscantă pentru acele vremuri: a demolat biserica veche păstrând doar două ziduri (brațele crucii) din ea și practic, a construit o nouă biserică fără a avea autorizație în acest sens. A fost o mișcare foarte riscantă, însă nu a fost singur, a avut alături colaboratori de nădejde în parohie, în primul rând pe harnicul epitrop de pie memorie Mihuță Silvestru - cel care i-a fost colaborator apropiat la parohia Timișoara - Viile Fabric, precum și

ceilalți consilieri parohiali și credincioși. Un mare sprijin l-a avut în familie, în doamna preteasă Melania și în fiica Mihaela care au înțeles să-și sprijine soțul și tatăl și la bine și la greu. Dar cel mai mare ajutor l-a avut preotul Mihai de la Bunul Dumnezeu în care a crezut cu tărie, pe care L-a iubit cu pasiune și pe care L-a slujit o viață întreagă.

Revoluția din decembrie 1989, a pus capăt presiunilor din partea autorităților și părintele și-a continuat activitatea finisând construcția bisericii pe care a pictat-o cu soții Ana și Ion Bădilă, a înzestrat-o cu mobilier sculptat de stejar și sistem de încălzire. Încununarea activității din parohia Viile Fabric a părintelui Mihai Pop a reprezentat-o târnosirea bisericii parohiale de către Mitropolitul Nicolae Corneanu la 24 august 1997 când, pentru slujirea de o viață, părintele Mihai a fost distins cu rangul de iconom-stavrofor.

Neobosit, preotul Mihai Pop a construit o capelă lângă biserică și pe care, ulterior a extins-o cu navă și altar, devenind biserică în toată regula, fiind și această împodobită cu pictura soților Bădilă și fiind târnosită, în încredințarea mitropolitului Nicolae Corneanu de către Preasfințitul Lucian Mic, pe atunci episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, la 11 iulie 2004. La parohie, prin strădania părintelui Mihai s-a amenajat și altarul de vară de slujire în aer liber și Drumul Crucii din curtea bisericii.

Fire activă, preotul Mihai Pop s-a implicat și în viața orașului fiind ales consilier local al municipiului Timișoara pentru o perioadă de două mandate, în perioada 1992 - 2000. În această calitate s-a implicat în numeroase activități pentru bunul mers al urbei sprijinind mulți preoți și multe biserici în activitatea lor. Însă proiectul de căpetenie a părintelui consilier local Mihai Pop a fost redobândirea clădirii Capelei Militare din piața 700, transformată în depozit, și destinarea ei cultului și slujirii liturgice. În acest demers a întâmpinat nenumărate dificultăți și împotriviri, zeci de procese cu peste o sută de înfățișări în toată țara, și chiar agresivități fizice și insulte. Însă, cu ajutorul lui Dumnezeu, părintele și-a văzut visul cu ochii: capela militară a redevenit locaș de cult și și-a deschis ușile pentru credincioșii care acum sunt în parohia Timișoara - Cetate. Pentru această contribuție deosebită la viața cetății a fost apreciat la superlativ atât de către conducerea superioară bisericească a Mitropoliei Banatului cât și de către Garnizoana militară din Timișoara, dar și de către primarul de atunci al Timișoarei, domnul inginer doctor Gheorghe Ciuhandu.

În activitatea sa părintele Mihai și preteasa Melania nu i-au uitat nici pe semenii lor sărmani. În acest sens a înființat în 1998 *Asociația „Diaconia”* care derulează până în prezent activități caritabile. Prin strădania părintelui parohia a avut o colaborare cu Școala Gimnazială nr. 7 din Timișoara unde s-a amenajat cu contribuția parohiei o capelă pentru elevii școlii.

Părintele Mihai Pop a fost un bun slujitor al Bisericii cu o voce puternică și un timbru inconfundabil care a înălțat inimile și rugăciunile multor credincioși către Dumnezeu. L-a plăcut foarte mult să slujească și să predice; era un bun orator, iubit de către credincioși, un vorbitor exigent cu el însuși, pregătindu-și cu atenție predicile pe care le ilustra cu pilde vii menite să miște inimile ascultătorilor.

Era o fire disciplinată, organizată și punctuală, disciplină și punctualitate pe care o cerea și colaboratorilor. A acordat o atenție specială îndrumării tinerilor dăruți de Dumnezeu din parohie pe calea studiilor teologice - a recomandat pentru Teologie și a sprijinit la studii peste 25 de tineri dintre care mulți sunt preoți sau profesori și profesoare de Religie. Spre finalul perioadei active de dinainte de pensionare a organizat foarte multe pelerinaje în toată țara, făcând chiar el oficiul de ghid și îndrumător pentru pelerini.

În decembrie 2015 sufletul părintelui Mihai pleacă la Dumnezeu pe care L-a slujit aproape jumătate de veac aici pe pământ în mai multe parohii și pentru care a înălțat mai multe locașuri de slujire și rugăciune. După o viață de muncă și slujire pleacă să-și afle odihna în brațele Părintelui Ceresc. De acolo veghează în rugăciune asupra familiei sale rămase aici pe pământ și asupra familiei sale lărgite care a fost parohia. De Crăciunul anului 2015 părintele Mihai și-a împletit vocea cu cea a cetelor îngerești în colindul sfânt și bun!

Veșnică să îi fie pomenirea, iar amintirea lui din neam în neam!

ACTUALITATEA BISERICESCĂ

Slujiri ale Chiriarhului. În ziua de 1 ianuarie, când Biserica Ortodoxă prăznuiește Tăierea împrejur cea după Trup a Domnului și face pomenirea Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a slujit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie la Catedrala mitropolitană din Timișoara. În cadrul slujbei, Înaltpreasfinția Sa a fost înconjurat de soborul slujitorilor sfântului locaș. Răspunsurile liturgice au fost date de corul catedral, condus de pr. Dan Dragomir. După Sfânta Liturghie, Întâistătătorul Mitropoliei Banatului a adresat celor prezenți un bogat cuvânt de învățătură despre semnificațiile duhovnicești ale praznicului, ca sărbătoare ce accentuează realitatea întrupării Fiului lui Dumnezeu.

În Duminica dinaintea Botezului Domnului – 4 ianuarie, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a efectuat o vizită pastorală în parohia Deta. Aici, Înaltpreasfinția Sa a fost întâmpinat de slujitorii parohiei: pr. Ioan Prisăcean, protopopul Detei și pr. Ioan Ciprian Blagoe, alături de numeroși enoriași și reprezentanți ai autorităților locale. Chiriarhul a participat la Sfânta Liturghie în biserica parohială cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh”, construită în anul 2009. După slujbă, chiriarhul a adresat celor prezenți un cuvânt de învățătură privitor la lucrarea de mântuire a neamului omenesc săvârșită de Fiul lui Dumnezeu, Mântuitorul nostru Iisus Hristos, prin venirea Sa în lume. În încheiere, Înaltpreasfinția Sa a adresat un cuvânt de binecuvântare și îndemn părintelui protopop Ioan Priscăcean de a continua pe mai departe alături de enoriași lucrările desfășurate la nivelul parohiei, atât în plan duhovnicesc, misionar și pastoral, cât și administrativ, astfel încât, biserica nou-construită să fie împodobită cât mai curând cu veșmântul picturii.

Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului a slujit de sărbătoarea Botezului Domnului nostru Iisus Hristos – 6 ianuarie, la Catedrala mitropolitană „Sfinții Trei Ierarhi” din Timișoara.

Înaltpreasfinția Sa a oficiat Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie și Slujba Aghiasmei celei Mari. După Sfințirea Mare a Apei, Chiriarhul a binecuvântat credincioșii, stropindu-i cu apă sfințită, mergând prin mijlocul lor, până la ieșirea din sfântul lăcaș, unde i-a binecuvântat pe toți cei aflați pe treptele catedralei.

În cuvântul de învățătură adresat celor prezenți, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan a vorbit despre tainele duhovnicești ale acestui mare praznic, ce deschide începutul propovăduirii Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

Duminică 10 ianuarie Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a fost prezent în mijlocul credincioșilor din Parohia Timișoara-Freidorf, Protopopiatul Timișoara I. Aici, Înaltpreasfinția Sa a fost întâmpinat de un sobor de preoți și diaconi condus de către pr. Ionel Popescu, vicar eparhial, precum și de numeroși enoriași ai parohiei. Chiriarhul a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în biserica cu hramul „Pogorârea Sfântului Duh”, ridicată în anul 1975. După slujbă, Mitropolitul Banatului a sfințit lucrările de pictură și restaurare realizate la sfântul locaș în anul ce a trecut. Cu acest prilej, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan i-a acordat preotului paroh Mircea Lăutaș distincția de *iconom stavrofor* în semn de prețuire și apreciere pentru strădania depusă în cei patruzeci de ani de slujire la Sfan-

tul Altar spre Slava lui Dumnezeu și folosul duhovnicesc al enoriașilor încredințați spre păstorie.

În Duminica a 29-a după Rusalii – 17 ianuarie, Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului a efectuat o vizită pastorală în parohia Jimbolia, din cadrul protopopiatului Timișoara I, unde a fost întâmpinat de pr. Petru Alexa, parohul bisericii cu hramul „Buna-Vestire”, de primarul orașului, de oficialitățile locale ale Poliției de Frontieră și Poliției Locale și de credincioșii parohiei, prezenți în număr mare, pentru a primi binecuvântarea Părintelui Mitropolit Ioan. În cuvântul de învățătură adresat enoriașilor parohiei Jimbolia, Înaltpreasfinția Sa a evidențiat mesajul central ce se desprinde din Evanghelia de la Luca, cap. 17, unde se vorbește despre vindecare celor 10 leproși, și unde doar un singur lepros se întoarce și mulțumește Domnului pentru binele ce i l-a făcut. Înaltpreasfințitul a actualizat înțelesul pericopei scripturistice, și a arătat că mesajul Domnului nostru Iisus Hristos este mereu actual pentru fiecare generație de oameni. Într-un limbaj metaforic, Părintele Mitropolit a spus că pe lângă cei 10 leproși pe care îi amintește Scriptura mai este unul, care ne reprezintă pe fiecare dintre noi, credincioșii, cei care suntem angajați pe calea mântuirii, și pentru care recunoștința este o virtute de seamă în viața duhovnicească.

Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a efectuat duminică 31 ianuarie o vizită pastorală în Parohia Timișoara-Elisabetin, Protopopiatul Timișoara II. Înaltpreasfinția Sa a fost întâmpinat la intrarea în biserica parohială, „Adormirea Maicii Domnului” de soborul slujitorilor sfântului locaș, condus de pr. paroh Cristian Niculescu, împreună cu pr. Ionel Popescu, vicar eparhial și pr. Mircea Szilagyi, protopopul Protopopiatului Timișoara II. În continuare, Mitropolitul Banatului a participat la Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie oficiată de către pr. vicar Ionel Popescu, alături de ceilalți slujitori, în prezența unui număr mare de credincioși. După slujbă, din încredințarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Ioan i-a acordat preotului profesor Viorel Râncu Diploma omagială Sfântul Ioan Gură de Aur, în semn de prețuire și apreciere pentru întreaga lucrare

pastorală, misionară și academică desfășurată în cadrul Bisericii, prin slujirea vrednică de la Sfântul Altar și prin lucrarea de îndrumător a mai multor generații de tineri teologi în cadrul Institutului Teologic din Caransebeș.

Lucrările Adunării Eparhiale. Sâmbătă 23 ianuarie, la Centrul eparhial din Timișoara s-au desfășurat lucrările Adunării eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei.

Evenimentul a debutat cu oficierea unui Te Deum în biserica „Învierea Domnului”, din incinta reședinței mitropolitane, săvârșită de către Preasfințitul Paisie Lugojanul, Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, în prezența Chiarului Locului, a membrilor Adunării Eparhiale, a starețelor și stareților din cuprinsul eparhiei, precum și a părinților protopopi.

Ca parte a lucrărilor, membrii Adunării eparhiale s-au reunit în ședințe pe comisii, unde au fost discutate și propuse spre aprobare teme și activități, care se doresc a fi realizate în acest an. De asemenea, a avut loc și o sinaxă a stareților și starețelor mănăstirilor din cuprinsul eparhiei, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan.

Hramul catedralei mitropolitane. Sâmbătă 30 ianuarie, de sărbătoarea Sfinților Trei Ierarhi Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur, catedrala mitropolitană din Timișoara și-a serbat hramul istoric. Cu acest prilej, Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a fost oficiată de un sobor de trei ierarhi, format din Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, Preasfințitul Părinte Vasile, Episcopul ortodox sârb de Srem din cadrul Patriarhiei Ortodoxe Sârbe și Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, Episcop-vicar eparhial. Din soborul slujitorilor au mai făcut parte consilierii de la Centrul eparhial, protopopii Timișoarei, clericii de la Catedrala mitropolitană și părinții profesori de la Departamentul de Teologie al Facultății de Litere, Istorie și Teologie din Timișoara. La slujbă au luat parte sute de credincioși timișoreni, oficialități locale și județene, precum și reprezentanți ai mai multor instituții de cultură din orașul de pe Bega precum, Academia Română și Inspectoratul Școlar Județean Timiș. În semn de prețuire

și cinstire deosebită față de ocrotitorii învățământului teologic, răspunsurile religioase la slujba de hram au fost date de corul studenților teologi timișoreni, condus de preotul Laurian Popa.

Programul religios închinat hramul Catedralei mitropolitane a debutat în ajunul praznicului Sfinților Trei Ierarhi cu slujba Vecerniei Mari oficiată de către Preasfințitul Părinte Paisie Lugojanul, în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Mitropolit Ioan și a Preasfințitului Părinte Lukian, episcopul ortodox sârb al Ungariei și administratorul eparhiei ortodoxe sârbe de Timișoara.

Întâlnire ecumenică de rugăciune. Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, a participat duminică 24 ianuarie la întâlnirea cu reprezentanții cultelor creștine din orașul de pe Bega, găzduită de Domnul catolic din Piața Unirii, cu prilejul încheierii săptămânii de rugăciune pentru unitate creștină (18-25 ianuarie 2016). Alături de reprezentanții cultelor creștine a luat parte la întâlnire și reprezentantul comunității evreiești din Timișoara, dl. Erwin Weinbeger. Tema ediției de anul acesta a fost inspirată din textul scripturistic „Ca să vestiți în lume bunătățile Celui ce v-a chemat” (I Petru 2, 9). La momentul rânduit, Mitropolitul Banatului a adresat un cuvânt referitor la versetul scripturistic și a evidențiat nevoia înțelegerii și mărturisirii valorilor creștine în societatea actuală, amintind totodată de inițiativa Coaliției pentru familie susținută de Biserica Ortodoxă Română și de celelalte culte creștine din țară pentru apărarea familiei tradiționale.

Conferință teologică. Joi, 28 ianuarie, sala de festivități a Centrului eparhial din Timișoara a găzduit conferința „Sfinții Trei Ierarhi – cu loc și fără timp”, susținută de pr. conf. univ. dr. Constantin Jinga de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității de Vest din Timișoara. La eveniment a fost prezent și Înaltpreasfințitul Părinte Ioan, Arhiepiscopul Timișoarei și Mitropolitul Banatului, alături de consilieri de la Centrul eparhial și profesori de Teologie din Timișoara. Conferința închinată ocrotitorilor învățământului teologic s-a adresat studenților de la Facultatea de Litere, Istorie și Teologie, specializarea Teologie Pastorală, elevilor de la clasele de Teologie ale Liceului Pedagogic „Carmen Sylva” din Timișoara, precum și credincioșilor timișoreni, dornici să se împărtășească din lucrarea și învățătura celor trei corifei ai Bisericii, Sfinții Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie Teologul și Ioan Gură de Aur. În debutul conferinței, studenții Vasile Măreniuc, Mihai Venter și Constantin Băleanu au susținut referate referitoare la viața și lucrarea Sfinților Trei Ierarhi, punând accentul pe învățătura acestora transmisă peste veacuri prin operele lor. Prezentările studenților au fost însoțite de cântări din slujba sfinților, interpretate de corul studenților teologi, condus de pr. Laurian Popa.

În mijlocul celor nevoiași. Cu prilejul sărbătoririi ocrotitorului spiritual, Mitropolitul Banatului a participat de dimineață la Sfânta Liturghie de la Mănăstirea Românești, iar spre seară, Înaltpreasfinția Sa a dorit să fie prezent în mijlocul mai multor oameni necăjiți și părăsiți, ce-și găsesc adăpost în zilele friguroase de iarnă într-un imobil special amenajat din oraș. Chiriarhul a cercetat persoanele de la adăpostul de noapte pentru oamenii străzii, de pe strada Învățătorului din Timișoara. Înaltpreasfinția Sa le-a făcut o bucurie celor 40 de nevoiași găzduiți aici în nopțile friguroase și le-a oferit o masă caldă și articole noi de îmbrăcăminte și totodată le-a adresat un cuvânt părintesc de mângâiere, încredințându-i de sprijinul și purtarea de grijă a Bisericii, pe mai departe.

ITINERARIUL PASTORAL AL ÎNALTPREASFINȚITULUI PĂRINTE IOAN MITROPOLITUL BANATULUI

1 ianuarie

- săvârșește Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană și rostește cuvânt de învățătură

3 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Deta și rostește cuvânt de învățătură

4 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte Grigore Marița de la parohia Ionel, pe domnul lect. Daniel Lemeni de la Facultatea de Teologie, pe P.C. Părinte Bogdan Neaga de la parohia Sfinții Cosma și Damian din Timișoara și pe domnul Radu Burescu de la Giroc

5 ianuarie

- primește pe domnul col. Cristian Dinulică, însoțit de P.C. Părinte col. Radu Bogdan și pe P.C. Părinte Marcel Vlaicu de la parohia Timișoara Cetate, cu prilejul praznicului Bobotezei

6 ianuarie

- săvârșește Sfânta Liturghie și sfințirea Aghiazmei Mari la catedrala mitropolitană și rostește cuvânt de învățătură

7 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la mănăstirea Românești
- vizitează centrul de primire a persoanelor fără adăpost din Timișoara

10 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Elisabetin și rostește cuvânt de învățătură

14 ianuarie

- participă la lucrările Sfântului Sinod la reședința patriarhală din București

17 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Jimbolia și rostește cuvânt de învățătură

18 ianuarie

- primește pe domnul maior Mircea Homeag, însoțit de P.C. Părinte col. Radu Bogdan și pe P.C. Părinte Iliia Pavlovici de la parohia Mașloc

19 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte Ioan Mezinca de la parohia Timișoara Zona Steaua și pe P.C. Părinte Irimia Oancea de la parohia Liebling

20 ianuarie

- primește pe preotul Ioan Chișărău, parohul bisericii greco-catolice Regina Maria din Timișoara și pe P.C. Părinte Cristian Feraru de la paraclisul mitropolitan din incinta Colegiului C.D. Loga din Timișoara

21 ianuarie

- primește pe domnul academician Ion Păun Otiman și pe domnul Beniamin Milovan din Timișoara

23 ianuarie

- prezidează lucrările Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Timișoarei

24 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană și rostește cuvânt de învățătură

- participă la întâlnirea ecumenică de rugăciune pentru unitatea creștinilor, la Domul romano-catolic din Timișoara

25 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte Răzvan Mateș de la parohia Blajova, pe P.C. Părinte Ionel Cotocea de la parohia Poieni, însoțit de domni arhitecți Alexandru Ciobotea și Vladimir Obradovici și pe doamna Mărioara Turcuș din localitatea Sâmbăta, jud. Bihor

26 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte Cosmin Panțuru de la parohia Timișoara Fabric, pe P.C. Părinte Iosif Hânda de la parohia Timișoara Calea Aradului, însoțit de P.C. Părinte Cornel Teaha, pe domnul Nicolae Cismaru de la parohia Arad Mică-laca, pe C. Diacon Cristian Babuc de la Vârșeț și pe P.Cuv. Părinte stareț Ștefan Mateș de la mănăstirea Petroasa Mare

27 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte Marius Leucuța de la parohia Ineu, jud. Arad, pe domnul prof. David Ioan din Timișoara și pe doamna prof. Daniela Buzatu, inspector de Religie

28 ianuarie

- primește pe P.C. Părinte protopop Ioan Cerbu de la Lugoj, însoțit de P.C. Părinte Petru Daminescu de la parohia Victor Vlad Delamarina, pe P.C. Părinte Valentin Birău de la parohia Chizătău, pe P.C. Părinte Ioan Vasile Cheregi de la spitalul de psihiatrie din Jebel, pe P.C. Părinte Adrian Covan de la Facultatea de Teologie, pe P.C. Părinte Ilie Chiriac de la Novaci, jud. Gorj și pe P.C. Părinte Ioan Dumitriu de la parohia Timișoara Zona Tipografilor

- participă la conferința dedicată ocrotitorilor învățământului teologic, în sala festivă a Centrului eparhial

29 ianuarie

- participă în Aula Magna a Universității de Vest din Timișoara la ceremonia de decernare a titlului de Doctor honoris causa domnului Jose Manuel Barosso, fost președinte al Comisiei Europene

- primește pe P.C. Părinte Ioan Mircea Toie de la parohia Timișoara Calea Lugoșului, însoțit de domnul Mihail Țigănașu și pe domnul col. Ioan Chișeru

- participă la slujba vecerniei cu litie la catedrala mitropolitană săvârșită de Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugoșanul, în prezența Preasfințitului Episcop Lukian al Budei (Patriarhia Sârbă)

30 ianuarie

- săvârșește Sfânta Liturghie la catedrala mitropolitană împreună cu Preasfințitul Episcop Vasile de Srem (Patriarhia Sârbă) și Preasfințitul Episcop-vicar Paisie Lugoșanul

31 ianuarie

- participă la Sfânta Liturghie la biserica parohiei Timișoara Elisabetin și rostește cuvânt de învățătură

- vizitează parohia Ohaba Forgaci, protopopiatul Lugoj

